Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 13 (839) ГОД XVII БЕЛАСТОК 26 САКАВІКА 1972 г. ЦАНА 60 гр.

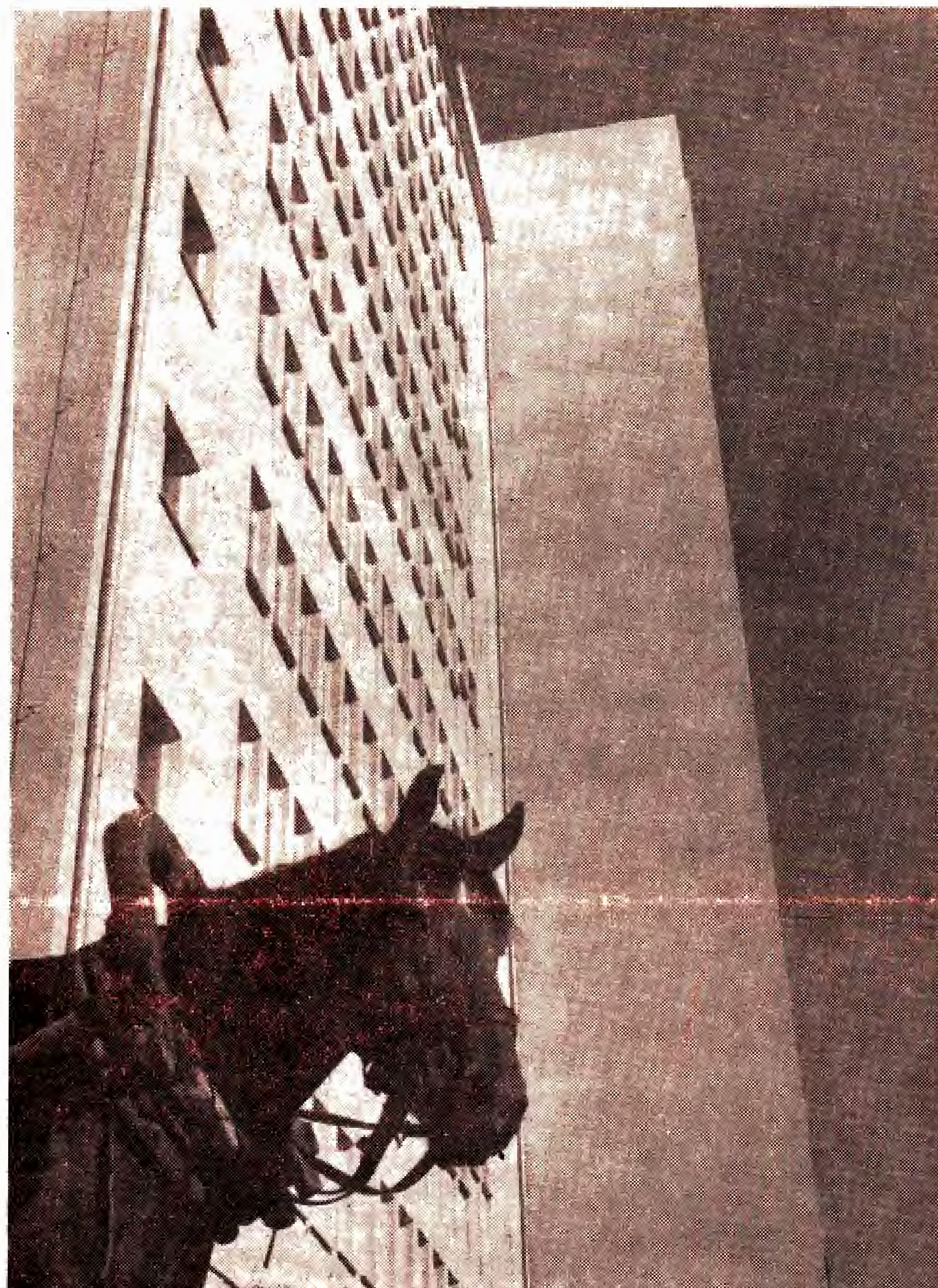
ДА VII З'ЕЗДУ БГКТ

КАНФЕРЭНЦЫЯ У ДУБРОВЕ

6 сакавіка гэтага года адбылася справаздачна-выбарная канферэнцыя аддзела БГКТ у Дуброве. На канферэнцыю прыбыло дваццаць дэлегатаў з гурткоў і прадстаўнікі Галоўнага праўлення. Вёў яе і чытаў даклад Аляксандр Мазалеўскі з Дубровы. У гэтым дакладзе гаварылася, што зараз у павеце працуе 9 гурткоў БГКТ у мясцовасцях Дуброва, Вострава, Грабені, Крапіўка, Масціха, Сынкоўцы, Хілімоны, Ялава і Ячна. Усе яны налічваюць 152 члены, г. зн. на 21 член больш, чым у мінулай кадэнцыі. Арганізацыя павялічыла лік членаў амаль у два разы, але частка іх выехала ў іншыя ваяводствы нашай краіны на работу. Наступілі прыкметныя змены ў сацыяльным складзе. Раней да БГКТ належалі амаль выключна сяляне, зараз каля 30% членаў складае інтэлігенцыя, а асабліва многа ёсць моладзі. Уся арганізацыя надта маладая — звыш 65% членам не споўнілася яшчэ 30 год. Многія члены БГКТ належаць да іншых грамадскіх арганізацый і да сельскагаспадарчых гурткоў, а часта нават узначальваюць іх. Праўленне аддзела станоўча ацэньвае гэтую з'яву таму, што сельскагаспадарчы характар Дуброўскага павету патрабуе ўдзелу ўсіх членаў ва ўдасканальванні форм гаспадарання. Удзел нашай арганізацыі ў развіцці сельгасвытворчасці быў мала адчувальны.

Падкрэслівалася неабходнасць пашырэння культурна-асветнай працы. На працягу апошніх 2 год арганізавана некалькі канцэртаў эстрады «Лявоніха», 8 аўтарскіх сустрэч, 8 фільмаў, якія карысталіся вялікай папулярнасцю. На Дуброўшчыне выступалі харавыя калектывы з Гарадка і Бельска, а таксама драмгурток з вёскі Сухінічы Сакольскага павету. Насельніцтва ўспрыняло гэтыя выступленні з энтузіязмам. Ажывіліся некаторыя гурткі. Гурток у Крапіўне пачаў рыхтавацца да мастацкай самадзейнасці. Без вопыту і належнай інструктарскай дапамогі першыя спробы цяжкія. Вялікае зацікаўленне выклікалі беларускія фэстыны ў Ячне. Удзел у іх прымалі жыхары многіх навакольных вёсак.

Працяг на стар. 4


Беластоцкія кантрасты. *Фота Цаф — Р. Сянько*

БГКТ ХРОНІКА

■ 7 сакавіка ў Мілейчыцкай пачатковай школе адбыўся міжшкольны конкурс на беларускую песню. Найлепшыя спевакі прымуць удзел у фінальным аглядзе «Беларуская песня — 72» у Беластоку. Усе ўдзельнікі атрымалі рэчавыя ўзнагароды. Арганізатарам конкурсу з'яўляецца: аддзел асветы павятовай рады нарадовай у Сямяцічах, акруговы метадычны цэнтр куратарыі асветы і Беларускае таварыства.

■ Справаздачна - выбарныя канферэнцыі аддзелаў БГКТ 11 і 12 сакавіка адбыліся ў Варшаве, Беластоку (павятовая) і Бельску Падляшскім. На іх была падсумавана дзейнасць за мінулую кадэнцыю, накрэслены далейшыя напрамкі працы, выбраны новыя праўленні аддзелаў і дэлегаты на VII з'езд БГКТ, які адбудзецца ў верасні 1972 года. Справаздачы аб спамянутых канферэнцыях надрукуем у наступных нумарах нашага тыднёвіка.

■ 12 сакавіка ў памяшканні Галоўнага праўлення беластоцкі (павятовы) аддзел БГКТ арганізаваў конкурс на беларускую песню для дарослых. Выступілі 44 чалавекі. Удзельнікі конкурсу прадставілі вялікую колькасць народных, фальклорных песень. Многія атрымалі рэчавыя ўзнагароды. Найлепшыя спевакі будуць выступаць у красавіку ў Беластоку на фінальным аглядзе. Конкурс гэты адбываецца пасля справаздачна-выбарнай канферэнцыі аддзела і быў яе мастацкай часткай.

■ Гайнаўскі аддзел БГКТ таксама 12 сакавіка арганізаваў конкурс на «Беларускую песню — 72». Усім удзельнікам былі ўручаны рэчавыя ўзнагароды.

■ ІІ сакавіка прэзідыум гайнаўскага аддзела БГКТ абмяркоўваў справы, звязаныя з справаздачна-выбарнай канферэнцыяй і з далейшымі напрамкамі працы. На гэтым пасяджэнні прэзідыум аддзела разгледзеў 252 членскія дэкларацыі і прыняў пастанову прыняць гэтых людзей у рады БГКТ.

■ 26 сакавіка адбудуцца справаздачна - выбарныя канферэнцыі аддзелаў у Гайнаўцы і Саколцы.

■ Моладзь многіх вёсак рыхтуецца зараз да ўдзелу ў конкурсе тэатральных калектываў з беларускім рэпертуарам. У паасобных аддзелах адбудзецца ён у канцы красавіка, а фінальны агляд у Беластоку — у першай палавіне мая. (мх)


Кіраўнік прадпрыемства бетонных вырабаў у Орлі Юрый Ёдла пры механічным сіце, якое ён вынайшоў. *Фота — Я. Цялушэцкі*

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Працоўная біяграфія Юрыя Ёдлы — кіраўніка прадпрыемства бетонных вырабаў у Орлі Бельскага павету — гэта няспынныя творчыя пошукі і іх удалыя здзяйсненні на практыцы.

А пачалася яна так.

Было гэта бадай у 1958 годзе. Працаваў тады Ю. Ёдла ў арлянскай кафлярні. Штодзень бачыў ён, як рабочыя шлямуюць гліну. Цяжкая і шкодная для здароўя людзей праца. Смаліць сонца, ці пячэ мароз, дзьме пранізваючы вецер ці цярусіць надакучлівы дождж — працаваць трэба: сыравіна мусіць паступаць у кафлярню. І тады ў Ю. Ёдлы ўпершыню зарадзілася пытанне: «Як?». Яно не адступала, прыходзіла вечарамі ў хатняй цішы, а нават ноччу не давала спаць. Раніцай ён зноў падыходзіў да працуючых людзей, глядзеў, думаў. І з'явілася ідэя механічнага сіта, што ліквідавала б цяжкую працу людзей. Паўстала дзесяткі рысункаў, вылічэнняў і эканамічных разлікаў, якія паказвалі — сіта дасць прадпрыемству звыш 200 тысяч злотых ашчаднасці ў год.

— Але маю прапанову тагачасная дырэкцыя ў Бельску сустрэла ў штыкі. І гаварыць нават не давалася, каб збудаваць сіта і выпрабаваць яго, — успамінае Ю. Ёдла. — Прыйшлося мне самому і з уласных матэрыялаў выканаць яго. Колькі я затраціў сваіх грошай і свайго вольнага часу — сёння цяжка ўжо спамятаць. Сіта ўсё ж рушыла, аблягчыла працу людзям, прынесла прадпрыемству ў Орлі спадзяваную ашчаднасць. Вынаходніцтва распаўсюдзілі на іншых прадпрыемствах Беластоцкага ваяводства з вялікімі эканамічнымі выгадамі.

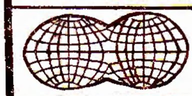
У ТВОРЧЫМ ПОШУКУ

Неўзабаве ён пераходзіць на пасаду кіраўніка прадпрыемства бетонных вырабаў. Беластоцкая дырэкцыя аб'яднання гэтых прадпрыемстваў аднеслася больш прыхільна да рацыяналізатарскіх пошукаў Юрыя Ёдлы.

Народная мудрасць кажа: «Разумны звёзд з неба не хапае». І Ю. Ёдла не лунаў у нязбытачных фантастычных праектах, ён удасканальваў тыя механізмы, на якіх штодзённа працавалі рабочыя, і клапаціўся пра эканамічныя выгады прадпрыемства. Ён увёў малыя пераносныя столікі да вібравання бетонных вырабаў. Столікі аблегчылі працу рабочых, занятых пры фармаван-

Працяг на стар. 4

Падзеі ◆ Здарэнні ◆ Факты ◆ Каментарыі ◆ Весткі

 **СВЕТ**  **БССР**  **ПОЛЬШЧА**  **ВАЯВОДСТВА**

СВЕТ

РАЗЛАЖЭННЕ АРМІІ

Ніколі разлажэнне арміі сайгонскага рэжыму не прымала такога размаху, як у мінулым, 1971 годзе. Нежаданне салдат удзельнічаць у аперацыях па «ўціхамірванню» ў Паўднёвым В'етнаме, у агрэсіі ў Лаосе і Камбоджы знайшло сваё адлюстраванне ў 2.730 выпадках калектыўнай адмовы розных падраздзяленняў ад выканання загадаў камандавання.

Мецяжы ў арміі ўзнікалі амаль няспынна і ўсюды. У ходзе гэтых выступленняў было выведзена са строю каля 5 тыс. амерыканцаў і ваеннаслужачых сайгонскага рэжыму, накіраваных на падаўленне салдацкіх хваляванняў. Масавы характар набыло дэзерцірства з радоў сайгонскага воінства. Каля 148 тысяч салдат уцякло з арміі ў 1971 годзе, у тым ліку поўнасцю два батальёны, 39 рот, 422 узводы. Значная частка ваеннаслужачых марыянетачнай арміі далучылася да НУСВ, яны прынеслі з сабой больш як 2.000 адзінак рознай зброі.

КІТАЙСКА-АНГЛІЙСКІЯ АДНОСІНЫ

У Пекіне апублікавана сумеснае кітайска-англійскае камюніке, у якім гаворыцца, што ўрады Кітая і Англіі вырашылі ўзвесці цяперашніх даверанных у справах сваіх краін у ранг паслоў.

Пры гэтым урад Англіі прызнаў, што Тайвань з'яўляецца адной з правінцый КНР, і вырашыў скасаваць сваё афіцыйнае прадстаўніцтва на Тайване.

ВЫСТУПЛЕННЕ І. ГАНДЗІ

«Наш абавязак — працягваць барацьбу з рэлігійна-абшчыннай рэакцыяй, якая хоць і разгромлена ўшчэнт на цяперашніх выбарах, але ўсё яшчэ з'яўляецца пагрозай нацыянальнаму адзінству краіны», — заявіла нядаўна прэм'ер-міністр Індыі Індзіра Гандзі, выступаючы на пасяджэнні выканкома парламенцкай фракцыі Індыйскага нацыянальнага кангрэса. Індзіра Гандзі запэўніла дэпутатаў у тым, што ўрад уважліва вывучыць пытанне аб дзейнасці сіл рэлігійна-абшчыннай рэакцыі, якія наносяць шкоду нацыянальным інтарэсам краіны. Лідэр кіруючай партыі заклікала таксама да хутчэйшага ажыццяўлення сацыяльна-эканамічных рэформ, намечаных Індыйскім нацыянальным кангрэсам.

ЗАКЛІК ПАРЛАМЕНТАРЫЯЎ

Рад членаў англійскага парламента — лейбарыстаў выступілі з заклікам расшырыць кампанію супраць ядзернага ўзбраення. Яны ўказваюць на небяспеку, якую тоіць у сабе ваенная палітыка кансерватыўнага ўрада для краіны.

ПАРЛАМЕНЦКІЯ ГРУПЫ ДРУЖБЫ

У Народнай палаце ГДР створаны яшчэ чатыры парламенцкія групы дружбы: ГДР — Бельгія, ГДР — Данія, ГДР — Індыя і ГДР — Лацінская Амерыка. Цяпер у вышэйшым народным прадстаўніцтве рэспублікі існуюць 14 груп дружбы з парламентарыямі зарубежных краін. (ак)

БССР

ЗА МІР!

У Мінску адбылася II Беларуская рэспубліканская канферэнцыя прыхільнікаў міру. З дакладамі выступілі:

— пісьменнік І. П. Мележ, які гаварыў аб актуальных праблемах барацьбы за мір у святле рашэнняў XXIV з'езду КПСС;

— і мастак З. І. Азгур, які расказаў пра актыўны ўдзел у мерапрыемствах Савецкага фонду міру грамадзян БССР.

Канферэнцыя, між іншым, прыняла наступныя рэзалюцыі:

«Свабоду і мір народам Індакітая»,

«Еўропе — трывалы мір».

Адначасова былі выбраны: Беларускі рэспубліканскі камітэт абароны міру, які ўзначаліў І. П. Мележ, і Рэспубліканская камісія садзейнічання фонду міру, якой у далейшым будзе кіраваць народны мастак БССР З. І. Азгур.

В. БЫКАЎ НА СЦЭНЕ

Магілёўскі тэатр выступіў са спектаклем «Сотнікаў». Гэта сцэнічная апрацоўка вядомай аповесці беларускага сучаснага пісьменніка Васіля Быкава. Аўтарам яе і пастаноўшчыкам спектакля з'яўляецца Ю. Сабалеў.

Прысутны на прапрэм'еры аўтар аповесці сказаў журналістам:

— Галоўнае пытанне, якое мне хацелася ўзняць у аповесці — пытанне выбару: што выбірае чалавек, падышоўшы да свайго трагічнага рубяжа: вернасць абавязку, сябрам, сумленню, прынцыпам ці ўласную шкуру. Гэта ж пытанне хвалюе і тэатр.

Магілёўскі спектакль — першае ўвогуле з'яўленне герояў Быкава на драматычнай сцэне.

ЮБІЛЕЙ

Народны артыст СССР, лаўрэат дзяржаўнай прэміі Савецкага Саюза Павел Малчанаў адзначыў знамянальны юбілей у сваёй мастацкай дзейнасці: 50 гадоў на беларускай сцэне. З першых крокаў у Беларускай студыі ў Маскве 1922 года і па сённяшні дзень гэты артыст не выходзіў з беларускай сцэны. Сыграў многа роляў — ад Кутаса ў купалаўскіх «Прымаках» да шэкспіраўскага Гамлета. Яму належыць таксама першае слова ў беларускай сцэнічнай Ленініяне. Ролю Леніна выконваў ён упершыню ў спектаклі «Крамлёўскія куранты» ў 1940 годзе.

АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВЫ ХЛЕБАРОБАЎ

У калгасе імя Леніна Навагрудскага раёна абавязаліся сабраць у гэтым годзе па 40 цэнтнераў збожжавых, 230 цэнтнераў бульбы і 350 цэнтнераў цукровых буракоў.

У калгасе «Памяць Ільіча» Слуцкага раёна рашылі атрымаць з кожнага гектара па 35 цэнтнераў збожжа, 200 цэнтнераў бульбы і 280 цэнтнераў цукровых буракоў.

У калгасе «17 верасня» Столінскага раёна спаборнічаюць за атрыманне 36-ці цэнтнераў збожжа і 200 цэнтнераў бульбы з гектара.

У іншых калгасах таксама ідзе заўзятае змаганне за высокі ўраджай. (вр)

ПОЛЬШЧА

ВЫБАРЫ Ў СЕЙМ ПНР

У нядзелю, 19 сакавіка, у цэлай нашай краіне адбыліся выбары ў Сейм ПНР. Былі гэта 8 выбары ў народнай Польшчы. Больш 22 мільёнаў жыхароў аддало свой голас на кандыдатаў ФАН. Выбары мелі характар усеагульнага адабрэння грамадска-эканамічнай праграмы, намечанай партыяй на VI з'ездзе ПАРП. Атмасфера, у якой адбываліся выбары, найлепш сведчыла аб тым, што цэлае нашае грамадства вырашыла прадаўжаць намаганні ў напрамку павышэння ўзроўню жыцця людзей і далейшага хуткага развіцця нацыянальнай гаспадаркі.

IV ПЛЕНУМ ЦК ПАРП

14 сакавіка г.г. адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, на якім была абмеркавана падрыхтоўка да пленарнага пасяджэння Цэнтральнага Камітэта. Палітбюро пастанавіла склікаць 27 сакавіка г.г. IV пленум ЦК ПАРП для разглядання асноўных задач і праблем бягучай пяцігодкі. Палітбюро знаёмілася, апрача таго, з інфармацыяй міністра ўнутраных спраў Веслава Ацепкі аб парадку і дысцыпліне ў краіне.

ВІЗІТ Э. ГЕРКА

16 сакавіка г.г. І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк правёў сустрэчу з навуковымі работнікамі Варшаўскай палітэхнікі, дзе знаёміўся з выстаўкай пад загалоўкам «Варшаўская палітэхніка — нацыянальнай гаспадарцы».

ПРАМОВА І САКРАТАРА ЦК

16 сакавіка г.г. І сакратар Цэнтральнага Камітэта ПАРП Э. Герэк выступаў па радыё і тэлебачанню з прамовак на тэму заканчэння перадвыбарчай кампаніі ў Сейм ПНР.

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА ЎРАДА

17 сакавіка г.г. адбылося пасяджэнне Прэзідыума ўрада, на якім разглядажаны, між іншым, справы адносна ўнутранай міграцыі людзей у гадах 1944—1970, правілы фінансавання сацыяльнай дзейнасці на прадпрыемствах, а таксама прапановы змен у сістэме студэнцкіх практык.

ЯРМАРКА «ВЯСНА — 72»

Закончылася Пазнанская ярмарка «Вясна — 72». На працягу сямі дзён ярмаркі заключаны гандлёвыя ўмовы аб продажы тавараў на агульную суму 30,2 мільярдаў зл. Найбольш прададзена вопраткі і абуткі.

МАЧТА ВЫШЫНЁЮ Ў 640 м

Мачта радыёстанцыі вышынёю ў 640 метраў будзе пабудавана ў Канстантынове ў Варшаўскім ваяводстве. Будзе гэта адна з найбольшых будоў у свеце.

НАЙЛЕПШЫ ЖЫВЁЛАГАДОЎЦА

Найлепшым жывёлагадоўцам з'яўляецца ў нашай краіне селянін Юзэф Ярмужэк, жыхар Любускай зямлі. Вядзе ён 14-гектаровую гаспадарку. У мінулым годзе прадаў ён дзяржаве больш сямі тон мяса, 20 тысяч літраў малака і 12 тон збожжа. Зараз мае ён 13 штук кароў, 35 штук свіней, у тым ліку 5 свінаматак. (яц)

ВАЯВОДСТВА

ДЗЕНЬ ВЫБАРАЎ

19 сакавіка выбаршчыкі Беласточчыны споўнілі свой грамадскі і патрыятычны абавязак — аддалі свае галасы за кандыдатаў Фронту адзінства народу. Гэтым самым усе мы выразілі поўную падтрымку выбарчай праграмы, праграмы, якая стала надзеяй усіх грамадзян, каму дарагі свой дом, свая краіна, свая Радзіма.

Ужо ад шостай гадзіны раніцы выбарчыя пункты запоўніліся выбаршчыкамі. Паасобку і групамі прыходзілі кіраўнікі прадпрыемстваў і рабочыя са сваімі сем'ямі, моладзь сярэдніх школ часта прыходзіла на выбарчыя пункты арганізаванымі групамі.

Дзень 19 сакавіка стаў днём маніфестацыі народнага адзінства ўсяго нашага грамадства.

ПАСОЛ СССР НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

15—16 сакавіка на Беласточчыне прабываў пасол СССР у Польшчы Станіслаў Пілатовіч. Разам з ім прыехалі яго жонка Раіса Пілатовіч і аташэ пасольства Сяргей Канюкоў.

Тав. С. Пілатовіч сустрэўся з кіраўніцтвам ваяводскай партарганізацыі і гаспадарамі ваяводства, а затым у суправаджэнні І сакратара ВК партыі З. Куроўскага, старшыні Прэзідыума ВРН З. Спрыхі, сакратара ВК Я. Златажынскага і іншых госць наведаў ФПіЎ — камбінат «Понар—Бял». Моладзь камбіната прывітала гасцей кветкамі, а гаспадары пазнаёмілі пасла з працай фабрыкі. Пасол асабліва цікавіўся навейшымі тэхнічнымі дасягненнямі, а потым адбылася сяброўская сустрэча з кіраўнічым активам камбіната.

С. Пілатовіч агледзеў таксама наш горад, цікавіўся працай жыллёвых спулдзельняў, сустрэўся з ваяводскім актывам ТППР.

У другі дзень прабывання ў нашым ваяводстве С. Пілатовіч, разам з жонкай і аташэ С. Канюковым, у суправаджэнні З. Куроўскага, З. Спрыхі і Я. Златажынскага наведалі Гайнаўку. Там госці сустрэліся з партыйным і грамадскім актывам павету, пазнаёміліся з Гайнаўскім прадпрыемствам драўнінай прамысловасці, склалі кветкі ля помніка мартыралогіі насельніцтву Гайнаўшчыны ў Гайнаўскім музеі рэвалюцыйнага руху.

У ЧОРНАЙ

У мінулым тыдні І сакратар ВК партыі З. Куроўскі наведаў фабрыку дакладных вырабаў у Чорнай Беластоцкай. На сустрэчы з рабочым актывам шмат гаварылася аб разбудоўванні прадпрыемства, аб паляпшэнні сацыяльна-бытавых умоў калектыву, аб павышэнні кваліфікацыі малады рабочых.

СПРАВЫ НАСТАЎНІКАЎ

13 сакавіка ў Ваяводскім камітэце партыі адбылася нарада, у якой удзельнічалі сакратары прапаганды КП, інспектары асветы, актыў ЗНП і многія дырэктары школ. На нарадзе кіраўнік аддзела асветы і навукі ЦК Р. Язерскі паінфармаваў настаўнікаў у некаторых справах, якія іх асабліва цікавяць. Адной са спраў было павышэнне платы настаўнікам і новай настаўніцкай прагматыкі. У бліжэйшы час Сейм будзе разглядаць справу аб правах і абавязках настаўнікаў. (яч)



NIEDZIELA, 26.III.

7.40 Program dnia. 7.45 TV Kurs Rolniczy: „Wiosna 1972". 8.20 „Przypominamy, radzimy". 8.30 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 9.00 Klub Śmiałych. 10.15 Sprawozdawczy magazyn sportowy: m.in. Sprawozdanie z międzynarodowych zawodów narciarskich w Planicy — Loty narciarskie (Jugosławia). 12.30 Dziennik. 12.45 „Od Opola droga wiedzie" („Z ludowej szkatuły") w wyk. zespołów regionalnych, kapel i gawędziarzy. 13.15 PKF. 13.25 „Przemiany". 13.55 Teatrzyk dla Przedszkolaków: M. Terlikowska — „I co robić z takim leniem?". 14.35 „Wikingowie" — film australijski („Czas i ludzie"). 15.30 „Za linią frontu" (Wietnam) (Klub Sześciu Kontynentów"). 16.10 Sprawozdanie z meczu piłki nożnej o Mistrzostwo I ligi Polonia (Bytom) — Górnik (Zabrze). 17.00 „Piosenka dla Ciebie". 17.50 „Tele-Echo". 18.30 Film muzyczny TVP — premiera miesiąca nr 4 — „Ślad człowieka" (35 rocznica śmierci Karola Swierczewskiego). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Jak to w rodzinie" — film fab. radz. 21.25 Magazyn sportowy.

PONIEDZIAŁEK, 27.III

14.50 i 22.35 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 15.55 Program dnia. 16.00 „Zwierzyniec". 16.45 Sprawozdanie z meczu hokejowego o Mistrzostwo Świata w grupie B: Polska — Japonia. W przerwie ok. 17.25 Dziennik. 18.15 „Spacerkiem po kinach". 18.45 Magazyn Postępu Technicznego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: F. Dürrenmatt — „Romulus Wielki". 21.30 „Wielcy znani i nieznani" — „Polski Prometeusz" (Ignacy Łukasiewicz) — film dok. 22.15 Dziennik.

WTOREK, 28.III.

10.00 „Wkrótce nadejdzie wiosna" — film fab. radz. 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: reportaż z lecznicy weterynaryjnej. 15.20 i 22.30 Politechnika TV I roku. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.40 Program publicystyczny. 17.10 „Oferty". 17.30 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Wkrótce nadejdzie wiosna" — film fab. radz. 21.25 „O Telewizji"— program film. 21.55 „Wiatrowiersze" — kompozycja muzyczna J. Łuciuka do tekstów Wł. Broniewskiego. 22.10 Dziennik.

SRODA, 29.III.

10.00 „Przez dziewięć mostów" — film TVP. 10.55 Dla szkół: (kl. V) Historia — „Polska dzielnicowa". 13.40 „Wybieramy zawód". 14.50 i 23.00 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 15.55 Program dnia. 16.00 Dla młodych widzów: „Kino z komentarzem". 16.45 Sprawozdanie z meczu hokejowego o Mistrzostwo Świata w grupie B: Polska — Rumunia. W przerwie ok. 17.25 Dziennik. 18.15 „Sylwetki X Muzy" — Irena Karel. 18.40 „Własny dom" — program ekonom. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Przez dziewięć mostów" — film TVP. 21.10 „Światowid". 21.40 PKF. 21.50 „Artyści, których podziwiamy" — Stanisław Szymański. 22.35 Dziennik. Wiadomości sportowe.

CZWARTEK, 30.III.

9.00 Dla młodych widzów: „Kraina wiecznej młodości" — film fab. rum. 13.40 i 14.20 Mechanizacja Rolnictwa: „Napęd elektryczny w rolnictwie" cz. I i II. 14.50 i 22.50 Politechnika TV I roku. Fizyka. 15.55 Program dnia. 16.00 „Ekran z bratkiem". 16.45 Sprawozdanie z meczu hokejowego o Mistrzostwo Świata w grupie B: Polska — Jugosławia. W przerwie ok. 17.25 Dziennik. 18.15 TV Kurier Olsztyński. 18.35 „Józef Szajna" — rep. film. 19.00 „Przypominamy, radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Na północ od Londynu" — film fab. ang. 21.35 „Chadecka opozycja" — program dok. 22.05 Gra Barbara Strzelecka. 22.25 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK, 31.III.

9.00 Dla młodych widzów: „Przygoda na wagarach" — film fab. NRD. 10.15 „Wyrównany rachunek" — film ang. („Nicholas Nickleby"). 15.20 i 22.50 Politechnika TV I roku. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Pora na Telesfora". 17.30 „Nie tylko dla pań". 17.50 Recital organowy Józefa Serafina. 18.10 TV Kurier Mazowiecki. 18.30 „Sport, turystyka, wypoczynek". 18.40 „Dialogi historyczne". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Wyrównany rachunek" — film ang. („Nicholas Nickleby"). 20.30 „Kraj". 21.10 Estrada Literacka: F. Villon — „Wielki testament". 22.00 „Muzyka za drutami". 22.30 Dziennik.

SOBOTA, 1.IV.

9.00 Dla dzieci: „Chłopcy z fantazją" — film fab. radz. 10.15 „I dalej będę śpiewać" — film fab. ang. 15.20 Program dnia. 15.25 Program I proponuje. 15.50 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.00 TV Informator Wydawniczy. 16.30 Dziennik. 16.40 Teatr Młodego Widza: St. Grochowiak — „Bestia i piękna". 17.45 „Spotkania z przyrodą". 18.15 TV Kurier Warszawski. 18.30 „Godzina Orfeusza". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 Teatr Rozrywki: B. Winawer — „R. H. inżynier". 21.20 Dziennik. Wiadomości sportowe. 21.45 Sprawozdanie z meczu hokejowego o Mistrzostwo Świata w grupie B: Polska — USA (III tercja). 22.30 „I dalej będę śpiewać" — film fab. ang.



PIĄTEK, 24 marca

7.25 Nowiny. 7.40 Koncert. Transmisja z Kremlowskiego Pałacu Zjazdów. 8.30 Film animowany. 9.00 Czterej pancerni i pies. 18 i 19 serie. 11.30 Koncert Chóru Swiesznikowa. 12.05 Horyzont. 13.05 Nowiny. 14.10 Program dnia. 15.15 Turniej TV. 16.00 Panorama nowin. 16.20 Reportaż z Grodzieńszczyzny. 16.40 Drogą walki. 17.00 Koncert. 19.00 Czas. 19.30 TV teatr miniatur. 21.00 Koncert zespołów ludowych.

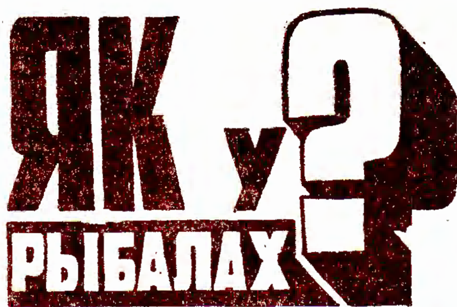
SOBOTA, 25 marca

7.00 Program dnia. 7.30 Nowiny. 7.45 Szkatułka muzyczna. 8.00 Program młodzieżowy. 8.45 Przegląd międzynarodowy. 9.05 Almanach TV. 10.20 Dla wsi. 11.05 Czterej pancerni i pies. 20 seria. 12.50 Film animowany. 13.10 Program międzynarodowy. 13.40 Spotkania muzyczne. 14.40 Film fab. 16.00 Nowiny. 16.20 USA. 17.00 KWZ-72. 19.00 Czas. 19.30 Wieczór twórczy. M. Janszyna. 21.00 Koncert artystów białoruskich. 21.30 Loty narciarskie. Transmisja z Jugosławii.

NIEDZIELA, 26 marca

7.00 Program dnia. 7.15 Nowiny. 8.00 Kiosk muzyczny. 9.00 Turniej TV. 10.15 Muzyka Azerbejdżanu, Armenii i Gruzji. 10.55 Nowiny. 11.00 Czterej pancerni i pies. 21 seria. 12.15 Sportlandia. 13.15 Filmy animowane. 14.15 TV uniwersytet ludowy. 15.00 Klub filmowy. 16.00 Nowiny. 16.10 Film fab. 17.30 Wieczór autorski Roberta Rozdżestwieńskiego. 20.35 Program sportowy. Loty narciarskie i zawody pływackie. 21.50 Nowiny.

СЛЕДАМ ГУРТКОЎ БГКТ



Вёска велізарная, здаецца, бясконца цягнецца ўздоўж бельскай шашы. Дзве старэнькія царкоўкі, многа новых «аднасямейных» двухэтажных дамоў, многа вакон з сінімі аканіцамі і разьбой, як карунка. 218 гаспадарак, 50 тэлевізараў у вёсцы.

Вёска была адной з першых, дзе амаль адразу як арганізавалася БГКТ, паўстаў гурток таварыства і пачалася культурная праца рыбалаўскага драмгуртка. Першым яго арганізатарам і кіраўніком была настаўніца Аляксандра Панасюк, няспынны дагэтуль актывіст БГКТ. 12, а мо і 13 год мінула ад тых беларускіх пачаткаў у вёсцы Рыбалы. Усе гады праца ішла добра, нават вельмі добра. Рыбалаўскі драмгурток (потым пад кіраўніцтвам Сяргея Філіпюка, а потым Валі Андрэюк) стаў слаўным, адным з найлепшых драмгурткоў БГКТ. Сістэматычнасць і ўпор людзей спрыялі росту. Асягнулі яны сваёй працай высокага мастацкага і ідэйнага ўзроўню гуртка. Адважна браліся за п'есы нялёгкія. Некаторыя іхнія пастаноўкі выраслі па-над драмгурток. Гэта быў ужо самадзейны тэатр.

Многа п'ес паставіў рыбалаўскі драмгурток, усіх не ўспомніш нават, хоць шкада, што няма гуртковай хронікі, якая б кароткімі запісамі расказвала пра слаўную гісторыю аднаго калектыву ў гісторыі таварыства.

Традыцыяй гуртка ў Рыбалах сталі п'есы на ваенныя і партызанскія тэмы. Гурток гэты быццам маўкліва абавязаўся спецыялізавацца ў гэтай тэме. Людзі, якім прадстаўляў гурток плёны свайёй працы, прымалі такія п'есы вельмі ўдзячна. Такім чынам рыбалаўскі драмгурток знайшоў сваё месца ў дзейнасці БГКТ.

Прабач, рыбалаўскі чытач, што так расказваю пра ваш гурток у мінулым часе, які быў поўны поспехаў. Абсалютна не дапускаю думкі, каб далей так не было.

А ўсё ж у глыбі сэрца засела малое зерне песімізму. А сталася гэта так: у сувязі з набліжэннем тэрміну агляду беларускіх драмгурткоў пытала я пра рыбалаўскі, што ясна выступіць, ды з якой п'есай. І пачула ў адказ, што, на жаль, у Рыбалах у гэтым годзе «нешта не выходзіць». Што такое «нешта?»

Мая размова з Сяргеем Філіпюком, вядомым грамадскім дзеячом, паправіла мой настрой.

— Шкада было б, каб адзін з найлепшых нашых драмгурткоў адпаў.

Сяргей Філіпюк: — Я і сам адчуваю патрэбу, каб і тут гэтая дзейнасць прадаўжалася. І ўсе людзі адчуваюць, што будзе сорамна, калі не зоймемся п'есай у гэтым годзе. Ды... каб крыху рэпертуару дастаць, каб там у вас у таварыстве больш пра гэта думалі.

І так дайшлі мы да адной з набалелых спраў у нашай культурнай дзейнасці: рэпертуару, ці хутчэй яго недахопу. Выдаецца, што на VII з'ездзе БГКТ справа гэтая павінна быць пастаўлена.

Іншае, аб чым гаварылася ў Рыбалах, гэта арганізатар, яго роля ў асяроддзі. Несумненна, арганізатар патрэбен. Нехта павінен сказаць першыя словы: давайце збярэмся і паставім п'есу. Гэтак пачынаецца праца.

Сяргей Філіпюк бачыць выхад ажыўлення іхняга драмгуртка, дзякуючы ўключэнню ў арганізатарскую працу доўгагадовых здольных маладых людзей з драмгуртка, як Віктар Вішнеўскі. «Мог бы ён павесці гурток, ды лепш ад мяне», — кажа Сяргей. Або Ніна Ігнацюк — таксама здольны арганізатар.

— У вёсцы дзейнічае многа арганізацый. Дзе шукаць граніц, чым хто займаецца? — пытаю.

— Вёска мае цяпер масу розных праблем і гаспадарчых, і культурных. І калі чалавек адчувае патрэбу змены, патрапіць папулярызаваць добрую ідэю і ўключыцца ў яе, — роля такога чалавека вялікая. Сельскагаспадарчы гурток на вёсцы, ці пажарная каманда, яны займаюць належнае месца ў жыцці вёскі.

А гурток БГКТ? Напрыклад, у Рыбалах уся культурная праца, якая тут вялася за апошнія гады, звязана з гуртком БГКТ. Гэта не толькі драмгурток, але і сустрэчы, і фільмы.

У нас у апошні час ажывіўся гурток ЗМВ, але ён заняўся сельскагаспадарчым навучаннем, а гуртку БГКТ засталася праца культурная. Ёсць асобы, якія належаць і да аднаго, і да другога. Добра, толькі трэба выкарыстаць умовы, якія стварае і адна, і другая арганізацыя, каб выходзіла лепш. У гуртку БГКТ у нас пераважае моладзь. Мо таму, што мы не выходзілі з шырэйшымі прапановамі, каб уключаць і старэйшых. Трэба гэта прадумаць.

— А як жа будзе з драмгуртком і новай п'есай?

— Моладзь тут здольная і працаваць хоча. З ёю працуецца лёгка. Ды яны і самі адчуваюць патрэбу прадаўжаць нашу традыцыю працы. Думаю, што прымем удзел у аглядзе ў 1972 годзе.

Вера Лейчук

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

У кнігарні Клуба міжнароднай кнігі і друку ў Беластоку, вул. Сянкевіча 3 (уваход ад Рынку Касцюшкі) можна набыць наступныя выданні на беларускай мове:

Купала Янка, Жыццё і творчасць, альбом, Мінск 1959, цана 21 зл. 40 гр.

Вельмі каштоўнае і неабходнае ў кожнай школе, дзе выступае навучанне беларускай мове, выданне. Настаўнікі знойдуць у ім багаты матэрыял з жыцця і творчасці Янкі Купалы, ілюстраваны найбольш паказальнымі творамі паэта, рэпрадукцыі прац беларускіх мастакоў, прысвечаных Я. Купалу, і яго творчасці, дакументальныя фатаздымкі.

Альбом павінен апынуцца ў кожнай школе, дзе вывучаецца беларуская мова.

Маўр Янка, Збор твораў у двух тамах, Мінск 1960, цана абодвух тамоў 24 зл.

У гэтае двухтомнае выданне ўвайшлі лепшыя творы з багатай творчасці самага выдатнага беларускага дзіцячага пісьменніка. Яно павінна быць абавязковай пазіцыяй у бібліятэках тых школ, дзе выступае навучанне беларускай мове. Рэкамендуем яго таксама і дарослым, бо такія аповесці Я. Маўра, як «Палескія рабінзоны», «У краіне райскай птушкі» і іншыя, даставяць ім пры чытанні вялікую прыемнасць.

Чарнышэвіч Аркадзь, «Праз зімы і вёсны», Мінск 1960, стар. 196, цана 4 зл. 50 гр.

Зборнік апавяданняў сучаснага беларускага пісьменніка старэйшага пакалення змяшчае ў сабе творы, прысвечаныя праблемам сям'і, быту, кахання і ўзаемаадносін паміж моладдзю і дарослымі.

Рэкамендуем усім любіцелям беларускай прозы.

Адамчык Веслаў, «Млечны шлях», Мінск 1960, стар. 146, цана 2 зл. 60 гр.

Гэта зборнік апавяданняў сучаснага беларускага літаратара сярэдняга пакалення. У кнізе пераважаюць творы, прысвечаныя жыццю сялян у заходніх абласцях БССР.

Зборнік рэкамендуем усім любіцелям беларускай прозы. (мг)

Перадавы сельгасгурток і яго старшыня

Сельскагаспадарчы гурток у Залуках (Беластоцкі павет) заснаваўся ў 1961 годзе. Зараз налічвае ён 58 членаў. Восем гадоў нязменна старшынствуе ў ім Уладзіслаў Паплаўскі. Ён таксама і дыспетчар сельгасгуртка. Залукаўскі сельгасгурток столькі ж год, колькі старшынствуе ў ім Уладзіслаў Паплаўскі, не меў ніякіх страт. У мінулым годзе атрымаў ён, напрыклад, больш сарака тысяч злотых даходу. Зараз у сельгасгуртку ёсць 7 трактараў з камплектамі падвесных машын, 27 сеўнікаў, 6 снопавязалак, 6 бульбакапалак, 5 касілак і іншыя сельскагаспадарчыя машыны. Усе яны маюць належны догляд. Клапоцяцца аб іх самі трактарысты, а ўжо найбольш старшыня Паплаўскі. Усе сельскагаспадарчыя машыны перахоўваюцца ў спецыяльна прыстасаваных кааператыўных будынках. У гэтым годзе залукаўскія сельгасгуртко́ўцы намераны купіць дадаткова два трактары і камбайн.

Добра наладжваецца супрацоўніцтва праўлення сельгасгуртка з трактарыстамі. Як сам старшыня сельгасгуртка сцвярджае, дзеецца гэта таму, што праўленне высока цэніць добрую працу трактарыстаў і паважае іх. Варта адзначыць, што некаторыя трактарысты маюць ужо за сабою па 6, а нават 9 гадоў працы ў сельгасгуртку.

У бягучым годзе сельгасгуртко́ўцы з Залук намераны ўпершыню заняцца гадоўляй свіней. Патрэбныя для гэтага аборы маюць яны ў Якубіне, дзе раней быў панскі маёнтак. Сельгасгуртко́ўцы карыстаюцца таксама зямельнымі ўгоддзямі ПФЗ. Узялі дагэтуль 60 гектараў і намераны загаспадарыць іх яшчэ больш. Вясною на ПФЗ-аўскіх угоддзях пасеюць яны авёс.

Сельгасгурток актыўна супрацоўнічае з мясцовым гуртком вясковых гаспадынь (КГВ), які тут налічвае каля 20 асоб. Пры дапамозе «кулка» залукаўскія жанчыны арганізавалі ў сябе кулінарныя курсы, а зараз намераны пачаць супольную гадоўлю куранят, вырошчваць агародніну ў інспектах, а таксама садзіць малавядомую яшчэ на вёсцы агародніну і г.д. Праўленне сельгасгуртка арганізавала для жыхароў Залук і Навасёлкаў бясплатныя канцэрты Лодзінскай эстрады. Прыходзіць яно з дапамогай мясцовай школе, а таксама пры арганізацыі вясковых дзяцінцаў. У красавіку г.г. у Залуках пачнецца пракладка хаднікоў, пры якой абавязаліся грамадскім чынам працаваць усе жыхары вёскі, а ў тым ліку і ўсе члены сельгасгуртка. (ЦЯ)

Святліца ў Саколцы



Ля акенца кухні малодшыя вучні школы.

Малюнкі вучняў упрыгожваюць памяшканне святліцы.

Пачатковая школа № 4 у Саколцы з'яўляецца навейшым школьным памяшканнем у горадзе. Вучацца тут дзеці не толькі з горада, але і навакольных сёлаў. Педагагічны калектыў школы ўводзіць шматлікія эксперыменты ў галіне навучання і выхавання маладога пакалення.

Хто запярэчыць, што не смачны абед? *Фота А. Карпюк*

Адной з праяў працы школы з'яўляецца святліца, дзе ўведзена і харчаванне. Святліца мае кухню, якая варыць «поўныя» абеды дзецям. Памяшканне святліцы невялікае, а карыстаецца ёю аж 180 вучняў. Апрача харчавання, дзеці тут робяць урокі, займаюцца светліцовымі гульнямі. Тутэйшых дзяцей асабліва цікавяць малюнкі. Вучні, выкарыстоўваючы розную тэхніку, робяць гэтыя малюнкі з усяго: красак, воску, мыла і інш. І бадай таму гэтыя працы вельмі арыгінальныя і прыгожыя.

Вялікая карысць з таго і бацькам, якія ведаюць, што іх дзеці ў той час, калі яны працуюць, маюць добрую апеку. У святліцы працуе трое кваліфікаваных настаўнікаў. (ак)

КЛУБЫ „РУХ"—72

Прадпрыемства «Рух» у Беластоку супольна з многімі ўстановамі і арганізацыямі арганізуе шматлікія карысныя мерапрыемствы ў сваіх клубах на вёсцы і ў горадзе.

Супольна з Таварыствам усеагульных ведаў (ТВП) вядзе яно ў 50 вясковых клубах акцыю «Моладзь», сустрэчы з аўтарамі цікавых кніг і акцыю «З музыкай на ты». Апошнім часам ТВП арганізавала два семінары для настаўнікаў, якія актыўна ўключаюцца ў працу ў клубах «Рух». Супольна з Таварыствам распаўсюджвання савецкай культуры (ТККС) прадпрыемства «Рух» арганізуе сустрэчы з юрыстамі і лектарамі ТККС. Аб'яднанне інжынераў і тэхнікаў сельскай гаспадаркі (СІТР) арганізуе ў клубах лекцыі на тэмы аграрнай культуры, агратэхнікі і г.д. Таварыства польска - савецкай дружбы (ТППР) арганізуе ў клубах «Рух» конкурсы на тэму «Што ведаеш аб СССР?», конкурсы на савецкую песню, сустрэчы з прадстаўнікамі савецкай асветы, культуры і мастацтва, савецкімі воінамі, пісьменнікамі, журналістамі і г.д. Кіраўніцтва «Рух» фінансава дапамагае ў арганізацыі конкурсаў на беларускую песню, на найлепшы аматарскі драмгурток, у арганізацыі аўтарскіх сустрэч і прапагандаванне беларускага фальклору ў клубах. Супольна з маладзёжнымі арганізацыямі прадпрыемства «Рух» арганізуе сустрэчы з цікавымі людзьмі, прапагандуе акцыю «Аб палітыцы — вёсцы — моладзі», а таксама намерана арганізаваць ваяводскі агляд аматарскіх мастацкіх калектываў. Супольна з Таварыствам тэатральнай культуры прадпрыемства «Рух» арганізуе сустрэчы з акцёрамі, тэатральныя спектаклі і г.д. Прадпрыемства «Рух» мае зараз свае сталыя конкурсы, як на найлепшы клуб «Рух», «Сям'я ў клубе», «Бліжэй тэатра» і іншыя. Варта адзначыць, што ў дзейнасць у клубах «Рух» прадпрыемства «Рух» уключае перш за ўсё настаўнікаў. Зараз штогод арганізуе для іх у час летніх канікулаў семінары ў розных гарадах Польшчы. У гэтым годзе семінар для настаўнікаў арганізаваны ў Вроцлаве. Для ўдзельнікаў семінара прадбачана таксама экскурсія ў Дрэздэн (ГДР). (ЦЯ)

Пачатак на стар. 1

КАНФЕРЭНЦЫЯ Ў ДУБРОВЕ

Няшмат было мерапрыемстваў, але ў кожным гуртку нешта адбылося.

Далей гаварылася ў дакладзе аб неабходнасці збірання экспанатаў для Этнаграфічнага музея ў Белавежы, якіх тут захавалася вельмі многа.

Шмат заўваг было выказана ў асветных справах. У Дуброўскім павеце няма ў школах навучання беларускай мовы. У выніку гэтага насельніцтва не ўмее чытаць па-беларуску, не можа карыстацца кнігазборам бібліятэк, а нават «Нівай». Таму наш тыднёвік не мае тут папулярнасці. Старэйшае насельніцтва карыстаецца архаічнай беларускай мовай і не мае магчымасці яе ўдасканальвання. Выключнае значэнне адыгрывае ў гэтым тэлебачанне з Гродна.

Звернута ўвага на нерэалізаваную прапанову праўлення аддзела БГКТ аб пераўтварэнні святліцы ў вёсцы Ячна ў Дом беларускай культуры на Дуброўскі павет. Бібліятэка святліцы мае найбольш у павеце беларускіх кніжак, экспануюцца фотавыстаўкі з жыцця Савецкай Беларусі, ёсць прэса на беларускай мове, праводзіцца тут найбольш культурных мерапрыемстваў.

Са справаздачы рэвізійнай камісіі аддзела вынікае, што яго праўленне правяло ўсяго два пасяджэнні і адзінаццаць пасяджэнняў прэзідыума. Зразумела, што невялікая колькасць пасяджэнняў праўлення дуброўскага аддзела БГКТ была адной з прычын слабой працы гуртcoў.

Дыскусію пачаў кіраўнік пачатковай школы ў Востраве Аляксандр Дацкевіч. Гаварыў ён, што ў вёсцы ёсць вялікая святліца са сцэнаю, у якой не праводзіцца ніякая работа. Добра было б, каб гурток БГКТ узяў яе пад апеку і наладзіў культурнае жыццё.

Іван Лантоўскі, старшыня гуртка БГКТ з Грабянёў, звярнуўся з просьбай да праўлення аддзела і ГП аказваць праўленню гуртка большую дапамогу. «Калі нехта прыедзе, — сказаў, — зусім інакш праходзіць пасяджэнне гуртка».

Лявон Шчарбач з Хілімонаў гаварыў, што пры дапамозе павятовых улад у Дуброве яны арганізавалі святліцу, але апрача тэлебачання з Гродна нічога беларускага ў ёй няма. Моладзь сама не зможа наладзіць культурнай дзейнасці, таму што не ўмее нават чытаць па-беларуску.

Аляксандр Каленік сцвердзіў, што ва ўмовах Дуброўшчыны ставіць толькі на моладзь нельга. Яна да статутовай дзейнасці БГКТ слаба падрыхтавана. У Ячне мала хто цікавіўся беларускімі кніжкамі. Дастаткова было прадэманстраваць адзін фільм паводле кніжкі «Людзі на балоце», і сяляне папрасілі прачытаць яе ў святліцы. Мала ёсць беларускіх песняў, грампласцінак, фотавыставак, а гэтага насельніцтва патрабуе.

Іван Марчык з Сынкоўцаў ізноў найвялікшую перашкоду ў развіцці культурнай дзейнасці бачыць у недахопе святліцы. «Моладзі ў нас многа і ўся стаіць у склепе».

На пытанні адказвалі і дзяліліся вопытам у працы Аляксандр Мазалеўскі і Уладзімір Юзвюк.

Спраўна прайшлі выбары. У склад новага праўлення аддзела ўвайшлі: Асевіч Чэслаў, Германюк Пётр, Жданук Аляксандр, Лантоўскі Уладзімір, Ляўко Іван, Канстанчук Аляксандр, Карней Вяслава, Каленік Аляксандр, Мазалеўскі Аляксандр, Макарэвіч Ірэна, Макула Павел, Марчык Іван, Паўк Лявон, Пірута Яніна, Санік Аляксандр, Сівіцкі Іван, Сівіцкі Яўген, Ціхончык Іван, Шчарбач Лявон.

У склад рэвізійнай камісіі выбраны: Леўта Крыстына, Казарэз Іван, Шчарбач Лявон, сын Міхася.

Дэлегатамі на VII з'езд БГКТ выбраны: Мазалеўскі Аляксандр, Макарэвіч Ірэна і Шчарбач Лявон.

Праўленне аддзела правяло сваё першае пасяджэнне, на якім выбрала старшынёю Аляксандра Мазалеўскага, намеснікам старшыні Лявона Шчарбача, сакратаром Аляксандра Жданука і скарбнікам Пятра Германюка.

На заканчэнне былі прыняты абшырныя пастановы. У іх гаворыцца, што ў планах працы гурткоў БГКТ павінны прымацца пад увагу пастановы VI з'езду ПАРП, умацоўванне супрацоўніцтва з іншымі арганізацыямі, асабліва сельскагаспадарчага характару, пашырэнне ведаў аб СССР; неабходна наладзіць у гуртках мастацкую самадзейнасць, утварыць у Ячне Дом беларускай культуры на Дуброўскі павет, пашырыць чытальніцтва на беларускай мове, павялічыць колькасць членаў БГКТ і іншыя.

У. Ю.

НАЙЛЕПШЫЯ

23 лютага г.г. адбылося падсумаванне спаборніцтваў паміж тэрэновымі аддзяленнямі самаабароны (ТОС) у Гайнаўскім павеце. Першае месца заняў ТОС у Белавежы. II — ТОС у Чарэмсе і III — ТОС у Чыжах. Найлепшы ТОС атрымаў пераходны кубак старшыні Прэзідыума ПРН. Найлепшы камандзір ТОС у Белавежы Віктар Мерынг атрымаў бронзавую медаль «За заслугі для абароны краіны». Рэчавыя ўзнагароды атрымалі Віктар Мерынг і Надзя Даніловіч з Белавежы, Міхась Свентахоўскі і Міхась Маркевіч з Чарэмхі і Грыша Кірылюк і Лявон Карнілюк з Чыжоў. У спаборніцтвах за першынство ТОС-аў прымала ўдзел 17 ТОС. (ця)

У беларускім ліцэі ў Гайнаўцы...

...актыўна працуюць дзве маладзёжныя арганізацыі ЗМВ і ЗГП. Актывісты ЗМВ Лена Шугала, Людміла Суліма і Віталі Янцэвіч арганізуюць у школе алімпіяды ведаў аб Польшчы і сучасным свеце, сустрэчы з архітэктарамі, псіхолагамі, шэфам павятовага вайсковага штаба, са студэнцкай моладдзю і г.д. Гурток ЗМВ пры беларускім ліцэі актыўна супрацоўнічае з моладдзю з лясного тэхнікума ў Белавежы, а таксама з моладдзю іншых гайнаўскіх сярэдніх школ. У апошні час праводзіць яны ў рамках асветна-палітычных курсаў дыскусійныя сходы, якія прысвячаюцца такім тэмам, як «Моладзь абвінавачвае фашызм» або «Што абазначае быць сучасным і культурным?» Некаторыя тэмы папярэджваюцца кінафільмамі, якія ЗМВ-оўцы атрымліваюць паводле заказу ў беластоцкім «Фільмосе». Кожная такая дыскусія дапамагае моладзі лепш разумець шматлікія праблемы сучаснага жыцця. Зараз амаль 40 асоб удзельнічае ў спамянутай вышэй алімпіядзе ведаў аб Польшчы і сучасным свеце.

Апрача таго, школьнікі — ЗМВ-оўцы рыхтуюць папулярна- навуковую сесію, прысвечаную 30 гадавіне ППР, якая адбудзецца ў канцы красавіка г.г. Усе ЗМВ-оўцы вельмі актыўна рэалізавалі грамадскія чыны пры пабудове спартыўнай пляцоўкі і коўзанкі пры школе, пры рамонце фізкультурнага зала, а таксама пры пабудове спартыўнага стрэльбішча каля вёскі Ліпіны і г.д.

Гарцэрская каманда, якую вядзе Марыся Верамюк, арганізоўвала заняткі для зухаў з пачатковых школ у Гайнаўцы. Падчас зімовых канікулаў гарцэркі з беларускага ліцэя арганізоўвалі для іх маскарады, урачыстыя вечарыны, кулігі, гульні на школьным панадворку і г.д. Найбольш папрацавалі з зухамі Марыся Верамюк, Аля Ажэхоўская, Марыся Грэсюк, Раіса Зенюк і іншыя. Апрача таго, гарцэркі пастаянна вядуць сваю гарцэрскую хроніку. Ад імя педсавета апекуном ЗГП-оўскай арганізацыі з'яўляецца Анатоль Скепка. Наогул варта адзначыць, што педагагічны савет беларускага ліцэя многа месца прысвячае працы маладзёжных арганізацыяў і іх карыснай грамадскай дзейнасці. (ця)

Пачатак на стар. 1

У ТВОРЧЫМ ПОШУКУ

ні пустакоў і бетонных пліт. Затым ён праектуе і ажыццяўляе батарэйныя формы да вырабу пустакоў. Гэтыя формы павялічылі прадукцыйнасць працы і ўспрыялі яе.

Павялічыць вытворчасць перашкаджала прадпрыемству малая яго магчымасць у нарыхтоўцы бетону. Гэтую перашкоду памагла ліквідаваць спецыяльная, запраектаваная Ю. Ёдлам трактарная спіхачка. Яна замяніла працу 10 рабочых і прынесла прадпрыемству ў год некалькі сотні тысяч ашчаднасці. Лепшае выкарыстанне механізмаў і змены ў арганізацыі працы пры бетонамяшалцы дазволілі павысіць заробкі найніжэй аплочваемых рабочых. Пры вырабе дахоўкі Ю. Ёдла ўдасканаліў дахаўчаркі, каб не марнаваўся бетон, і ўвёў пераносныя дахаўчаркі, што надта аблягчыла працу рабочых і павысіла прадукцыйнасць працы. Затым ён апрацаваў і ўвёў механічныя сіты пры прасяванні жвіру.

Часам для прадпрыемства ў адзін дзень паступала да 30 вагонаў жужалю, які трэба было хутка выгрузіць і перавезці з Бельска ў Орлю. Праца была надта цяжкая і тэрміновая. Ю. Ёдла вынайшоў механічную лапату. Гэтае вынаходства не толькі аблягчыла і паскорыла разгрузку вагонаў, але і дало толькі прадпрыемству ў Орлі звыш 200 тысяч злотых ашчаднасці. Хутка механічная лапата будзе прыменена і на беластоцкіх прадпрыемствах.

Калі прадпрыемству спатрэбілася драбілка для жвіру і жужалю, а дастаць яе можна было толькі праз год і то за суму звыш двухсот тысяч злотых, Ю. Ёдла апрацаваў праект драбілкі і прадпрыемства само яе збудавала за 20 тысяч злотых. Механічная драбілка прынесла прадпрыемству гадавую ашчаднасць звыш 60 тысяч злотых.

Лік вынаходніцтваў і рацыяналізатарскіх прапаноў Юрыя Ёдлы можна было б павялічыць. Іх не мала, і ўсе яны знайшлі прымяненне ў прадукцыі, аблегчылі рабочым працу, павялічылі колькасць вырабаў, у суме даюць адназму толькі арлянскаму прадпрыемству каля мільёна злотых гадавой ашчаднасці. Але гэта не задаволіла ўдумлівага і працавітага вынаходцу. Цяпер ён працуе над зменай тэхналогіі вырабу дахоўкі. Хоча ўвесці т. зв. гарачы метад прадукцыі з прымяненнем пары. Гэта паскорыць «даспяванне» дахоўкі і дазволіць не спыняць яе выраб у асеннe-зімовы сезон.

Мікалай Гайдук

ПІЛІП КІЗЕВІЧ

УЗНАГАРОДЖАНЫ ОРДЭНАМ ШТАНДАРУ ПРАЦЫ II СТУПЕНІ

Піліп Кізевіч быў адным з арганізатараў БГКТ, старшынстваваў на першым нашым арганізацыйным з'ездзе, пасля некалькі кадэнцыяў быў членам прэзідыума Галоўнага праўлення, а затым членам рэвізійнай камісіі ГП. Гэтую грамадскую функцыю выконвае ён і ў бягучай кадэнцыі. У пачатку снежня мінулага года П. Кізевіч цяжка захварэў. Доўга ляжаў у шпіталі. Стан здароўя яго палепшаецца. Зараз ён знаходзіцца дома пад чулай апекай сям'і і наглядам лекара.

П. Кізевіч быў адным з першых дзеячоў ППР на Беласточчыне.

2 сакавіка перажыў ён вялікую радасць. Да яго на кватэру прыехалі старшыня гарадской рады нарадовай у Беластоку З. Бязубік, старшыня камісіі партыйнага кантролю гарадскога камітэта ПАРП Я. Панкевіч, старшы інструктар КМ ПАРП А. Федарчук і доктар В. Лебенштайн. У сувязі з 30 гадавінай ППР таварыш Бязубік уручыў Піліпу Кізевічу высокую дзяржаўную ўзнагароду — ордэн Штандару Працы II ступені. Прадстаўнікі улад адначасова пажадалі хвораму хуткага выздараўлення. Гэтага ж самага жадаюць сябру Кізевічу прэзідыум Галоўнага праўлення БГКТ і рэдакцыя «Нівы».

Міхась Хмялеўскі

Беларуская літаратура
Аляксандр Баршчэўскі

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

«ЭНЕІДА НАВЫВАРАТ» — ПРАЦЯГ.

Выдатны сучасны беларускі даследчык Адам Мальдзіс называе «Энеіду навыварат» нацыянальным творам. Здаецца нам, што такое акрэсленне гэтага твора зроблена навырост. Па-першае, як мы ўжо гаварылі, сюжэт твора мае старажытнае, рымскае паходжанне, па-другое, твор мае парадыйны характар. Ці якая-колечы пародыя, перарабока, мэтай якой з'яўляецца высмейванне і кпіна, можа трактавацца як нацыянальны твор? Тэрмін «нацыянальны» мае вялікую вагу і таму павінен стасавацца да літаратурных твораў з надзвычай тыповымі для данай нацыянальнасці рысамі. Цяжка згадзіцца таксама са сцвярджэннем Мальдзіса, што ў паэме выступае крытыка прыгонніцтва. Праўда, у паэме ёсць намёкі аб прыгонніцтве, але аб крытыцы гаварыць тут досыць цяжка. Няма сумненняў, што аўтарам паэмы быў чалавек шляхецкага стану. Ужо хаця б з гэтай прычыны цяжка было б спадзявацца ад яго вострых выпадаў у адрас існуючай у Беларусі паншчыны.

Ці са сказанага вынікае, што ў «Энеідзе» няма нацыянальнага і грамадскага каларыту? Не вынікае, бо такі каларыт у паэме, несумненна, ёсць. Справа аднак у тым, што аўтар, уводзячы ў паэму элементы народнага жыцця, ці існуючай тады грамадскай сістэмы, не трактаваў іх як галоўнай мэты, не трактаваў іх як галоўнай тэматыкі твора. Героямі паэмы Віргілія былі старажытныя выдатныя асобы і багі. Як можна было высмеяць бога або высокапастаўленых, выключных асоб? Трэба было здзерці з іх шаты святасці, выключнасці, гераізму. А можна гэта зрабіць, звёўшы высокія постаці і высокія матэрыі да нізкапастаўленых постацей і да мізэрных матэрый. І таму аўтар перарабкі ўводзіць старажытных герояў у беларускія хаты, саджае іх на печ, загадвае ім скакаць сялянскія танцы, есці верашчаку і замест нектараў, якія былі высакароднным пітвом багоў, піць звычайную гарэлку. У гэтым якраз і выяўляецца камізм сітуацыі. З гэтага вынікае, што не беларускае жыццё, не сялянскі побыт, не вясковая звычаёвасць з'яўляюцца героямі паэмы. Усё гэта з'яўляецца толькі матэрыялам, сродкам, пры дапамозе якога аўтар рэалізуе сваю галоўную мэту — высмейванне памёршых фікцый і памерлых ісцін. Тое, што было для рымлян праўдзівай святасцю, праўдзівым гераізмам, на чым выхоўваліся пакаленні старажытных, стала смешным і камічным для народаў, не заваражаных рымскай культурай, для пакаленняў, якія прыйшлі ў жыццё праз многа стагоддзяў пасля ўпадку Рыму.

Нягледзячы на гэта ўсё, нягледзячы на матывы, якімі кіраваўся аўтар, нягледзячы на тое, што беларуская праблематыка ў «Энеідзе навыварат» гэта толькі сродак, а не мэта. Трэба сказаць, што паэма мае вялікае значэнне ў працэсе развіцця беларускай літаратуры. Ужо сам факт кармлення бога беларускай ежай, апранання яго ў беларускія лапці, загадвання танцаваць беларускія танцы быў не толькі літаратурнай навізной, але і маральным стымулам. Супастаўленне, а нават атоесамліванне бога ці высакароднага старажытнага героя з беларускімі мужыкамі было тэнькай для першых і гонарам для другіх. І таму мы можам гаварыць, з вялікай асцярожнасцю, зразумела, аб уплыве паэмы на ўзрост пачуцця годнасці сярод тых прадстаўнікоў ніжэйшых класаў, якім удалося пазнаёміцца з паэмай. Памятайма аднак, што паэма не даходзіла да шырокіх слаёў насельніцтва. Кружыла, несумненна, у вузкіх шляхты, якой прыемна было парагатаць і над старажытнасцю, і над мясцовымі мужычкамі адначасова. Калі б нават паэма і даходзіла дзе-нідзе да сялянства, дык нельга перацэньваць яе грамадскага значэння. Селянін, зразумела, нічога не ведаў аб старажытных багах, аб Юнонах, Дыдонах і Энеях, і, мабыць, абсалютна не было для яго смешным тое, ад чаго адукаваны і знуджаны шляхцюк задыхаўся ад смеху.

Мы, зразумела, не можам ацэньваць літаратурны твор толькі на падставе яго ўспрыняцця сучаснымі. Глядзім на яго з гістарычнай перспектывы. Ацэньваем яго месца і ролю ў развіцці літаратуры. І з гэтага пункту гледжання «Энеіда навыварат» павінна быць ацэнена, несумненна, станоўча. Была яна бадай што першай паэмай, напісанай на жывой народнай мове. Адкрывала, такім чынам, дарогу новаму літаратурнаму жанру, які дагэтуль беларусам шырока не быў вядомы.

Ці значыць гэта, што ўсе пазнейшыя паэмы, якія паявіліся ў беларускай літаратуры XIX ст., выводзяць свой радавод з «Энеіды навыварат»? Не значыць. Адукаваныя беларусы мелі ў XIX ст. сотні ўзораў дасканалых нацыянальных паэм, створаных пісьменнікамі многіх еўрапейскіх народаў. Маглі, значыць, карыстацца з гэтых распаўсюджаных дасканалых узораў у большай ступені, чым з «Энеіды навыварат». Нельга аднак памяншаць значэння паэмы, якая на беларускім грунце была з'явай вартаснай і карыснай.

Беларуская «Энеіда навыварат» з'яў-

ТУРЫЗМ-ТАКСАМА НАША СПРАВА



Вёска Бандары, Беластоцкага павету. *Фота: Я. Цялушэцкі.*

Да лета яшчэ далёка, а ўжо распачалася падрыхтоўка да турыстычнага летняга сезону. Каардынатарам спраў турызму і адпачынку з'яўляецца Ваводскі камітэт фізічнай культуры і турызму.

Сёлетні сезон будзе цяжкі для турыстычных арганізацый. Першая справа — гэта арганізацыя адпачынку для людзей працы, аб якой гаворыцца ў пастанове VI з'езду ПАРП, а другая — справы, звязаныя з адкрыццём граніц паміж Польшчай і ГДР, а ў далейшым і з Чэхаславакіяй. Інакш гаворачы, трэба стварыць большую колькасць месц адпачынку для сваіх грамадзян і стварыць адпаведныя ўмовы для замежных турыстаў.

Справай, якой найбольш патрабуе кожны турыст, з'яўляецца інфармацыя: дзе можа адпачыць і з'есці, што можа ўбачыць у даным куточку нашага рэгіёну. Гэта справа перш за ўсё турыстычных, гандлёвых і культурных установ. Аднак, бачу тут пэўную ролю і нашага таварыства.

Ёсць у Белавежы наш музей, ёсць у нашых вёсках цікавыя этнаграфічна-фальклорныя рэчы. Усё гэта варта паказаць, асабліва ж замежнаму турысту. Дзеля гэтага патрэбны фальдэры, праваднікі ці іншыя інфарматары і таксама на іншых мовах. Факт, што таварыства не мае на гэта грошай, але таварыства можа прапанаваць адпаведным установам, канкрэтным установам канкрэтныя справы, якія яны павінны выконваць.

Пабываўшы ў некаторых краінах, давялося мне бачыць аматарскія рэгіянальныя калектывы, якія давалі канцэрты інтурыстам. Вельмі карысным было б падрыхтаванне арыгінальнай рэгіянальнай праграмы, напрыклад, гайнаўскім аматарскім калектывам, які ў сезоне даваў бы канцэрты турыстам у Белавежы. Гэта была б дасканалая прапаганда беластоцкага рэгіёну. Або, ці не знайшлося б у нашых вёсках нейкае рэгіянальнае меню, якое б маглі ўвесці рэстараны ў Гайнаўцы і Белавежы? Лічу, што гэтымі справамі павінна заняцца нашае таварыства і запрапанаваць гэта адпаведным уладам.

Шмат прац будзе праводзіцца ў мясцовасцях, якія ляжаць на турыстычных шляхах. У асноўным датычыць гэта мясцовасцей пры такіх шляхах, як Варшава — Беласток — Кузніца, Варшава — Цеханавец — Бельск Падляшскі — Гайнаўка — Белавежа і Беласток — Бельск Падляшскі — Гайнаўка. Важна, каб нашыя вёскі выглядалі прыгожа, чыста, каб цешылі вока прыезжага. Мала таго, гаспадарнасць і чысціня вёскі будуць напэўна не абыякавымі для турыста, калі ён захоча там адпачыць.

Пры вышэй адзначаных турыстычных шляхах будуць арганізаваны турыстычныя станцыі, месцы, дзе можна разбіваць палаткі і т.п. На гэта прадбачваюцца пэўныя грашовыя сродкі, але неабходна, каб уключыліся ў гэтую працу паасобныя вёскі. Іх гаспадары грамадскім чынам могуць зрабіць найбольш.

У бягучым годзе турыстычны рух у нашым ваяводстве павялічыцца на 15 прац. у параўнанні з мінулым годам. Адначасова трэба падкрэсліць, што колькасць замежных турыстаў, а асабліва з ГДР і Чэхаславакіі можа павялічыцца на 100 працэнтаў. Да гэтага трэба быць падрыхтаваным.

Неабходна ведаць, што турызм прыносіць немалы даход нашай гаспадарцы і паасобным людзям. Хопіць сказаць, што ў мінулагоднім турыстычным сезоне за найм кватэраў для адпачываючых жыхары Белавежы і Аўгустова атрымалі па 2 мільёны зл. А з гэтага вывад, што турызм трэба трактаваць, як галіну гаспадаркі, а не як гульню ў адпачынак.

Найбольш у гэтым напрамку могуць зрабіць самі гаспадары і моладзь, грамадскія арганізацыі і ўстановы. Сваё немалое месца мае тут і наша бэгэкатоўская арганізацыя.

А. Карпюк

ФАЛЬКЛОР



Марыя Гайдук, дзявочае прозвішча Карэтка, нарадзілася ў 1908 годзе на хутары Полымя ў вёсцы Тарнопаль, Гайнаўскага павету, у сям'і селяніна. У часе першай сусветнай вайны ў бежанства не выязджала. Вайна і звязаныя з ёю нягоды не дазволілі М. Гайдук пайсці ў школу. Па сённяшні дзень яна не ўмее пісаць, а чытаць друкаваны тэкст навучылася сама. Выйшла замуж за суседа з гэтага ж самага хутара. Жыццё ў яе склалася цяжка. У трагічным 1939 годзе яе муж быў у Войску Польскім, трапіў у нямецкі палон і вярнуўся дамоў толькі ў 1946 годзе. Ёй самой давялося гадаваць дзяцей і апрацоўваць гаспадарку: араць, сеяць, касіць. Цяпер Марыя Гайдук жыве з дачкой і працуе на той жа сваёй гаспадарцы.

Марыя Гайдук, перад тым, як пачаць песню, напявае сабе мелодыю, а добра сабе прыпомніўшы яе, спявае без затрымкі ўсю песню. Захоўвае пры гэтым усе ўласцівасці народнай песні: паўторы, несупадзенне музычнага націску з націскнымі складамі слоў, энклітыкі і г.д. Мне не давялося заўважыць, каб М. Гайдук у часе спявання памылялася ў строфах, словах, зачынах ці канцоўках песень.

Дапамог мне пазнаёміцца з Марыяй Гайдук яе пляменнік Уладзімір Гайдук — вядомы са старонак «Нівы» і публікацый у выданнях ГП БГКТ малады паэт. Ён і заахвоціў сваю цёцю наспяваць мне на магнетафонную стужку свае песні, якія сёння і пачынаем публікаваць у нашым штотыднёвіку.

Мікалай Гайдук

◆ ЛІРЫЧНАЯ ◆

Каліна-маліна, чом ні зеленееш,
Чы сушы баішся, чы лугу жалееш?
— Сушы ні баюсе, лугу ні жалею,
Як я расла на градцы той зеленела.
— Казачэ, казача, чом ні весялееш,
Чы вайны баішся, чы ойца жалееш?
— Вайны ні баюсе, ойца ні жалею,
Палюбіў дзеўчыну, цепер па ёй млею.
— Казачэ, казача, дурны розум маеш,
На што ў чужом краю дзеўчыну кахаеш.
— Казачэ, казача, дзеўчына хваруе,
Казачэ, казача, дзеўчына хваруе!
— Запрагайце коня, коня варанога —
Я сяду й паеду да кахання свого.
Вайшоў я ў светліцу, дзеўчына хваруе,
Узяў за белы рукі і ў ліцо цалуе.
— Дзеўчыно, дзеўчыно, дурны розум маеш,
Чом ты коло себэ дохтарої ні маеш?
— Дохтар маладзенькі лечыці ні ўмее,
А я й маладая толькі што жывая.
— Дзеўчыно, дзеўчыно, Госпадзь Бог з табою,

Як ты выздравляеш, вазьму шлюб з табою,

— Бодай тэбэ взела ліхая й гадзіна,
Як мэне й зраклася ўся мая радзіна:
І зрокся й ойцец, зраклася й маці.
Праз цебэ, казачэ, мушу паміраці.
— Дзеўчыно, дзеўчыно, ты — чорненька галка,

Дзе я пахілюсе, мне — друга каханка.
— Казачэ, казача, ты — чорненькі орлік:
Хто ж цябэ баз мэне да сябе прыгорне?



◆ ХРЫСЦІННАЯ ◆

Ой, чый то садочок
Тыном тынованы, тыном тынованы,
Дылём дыляваны?
То Мішаў садочок
Тыном тынованы, тыном тынованы,
Дылём дыляваны.
А по том садочку
Галенька хадзіла, Галенька хадзіла,
Бабулькі прасіла:
Бабулько-рыбулько, бабулько-рыбулько,
Прыйдзі дзісь до мэне
До маго дзіцяці на ручкі прыняці.
Дам табе заплату, дам табе заплату:
Падарок, як карту, падарок, як карту,
Тоненькі-беленькі, тоненькі беленькі
З бабулькай роўненькі, з бабулькой роўненькі.

Запісаў 25 лютага 1972 года Мікалай Гайдук. З магнітафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.



ляецца ў нейкай ступені творам сімвалічным. Сімвалізм тут у паўторнасці. Беларуская нацыя ў XIX ст. не мела ўласнай дзяржаўнасці, яе мова была сапхнута да другараднай ролі. Не было беларускіх установ, арыгінальнай, да канца паслядоўнай беларускай думкі. Усё было звязана і залежна ад мацнейшых культур: польскай і рускай. Праўда, паляке таксама страцілі незалежнасць, але і страцілі яе раптоўна ў выніку прымянення сілы. Жылі яны аднак думкай аб славе мінулай і верай у новае вызваленне і новую ўласную дзяржаўнасць. Рускія заставаліся пад уражаннем вялікіх перамог, пашырэння тэрыторыі, буйнага развіцця культуры. Беларусы, паступова пазбаўленыя той вялікай каштоўнасці, якой з'яўляецца прэсціж і ранг літаратурнай і дзяржаўнай мовы, не мелі дынамічных сіл, не мелі вялікіх магчымасцей. Ствараючы літаратуру, мусілі сілай рэчаў адкліккацца да чужых узораў і вопыту. Мусілі наследаваць, пераймаць, браць узор. Вось у гэтым сэнсе «Энеіда навыварат» і з'яўляецца творам сімвалічным. Паэма — гэта доказ і беларускай слабасці, і беларускай сілы.

Сёння не можам не пакланіцца невядомаму аўтару, які захацеў і змог апранўць старажытнасць у беларускасць. Свядома ці не свядома даказваў ён, што ёсць толькі адна сусветная культура і што паасобныя народы ствараюць яе састаўныя часткі — версіі.



Над Нараукаи. *Фота: Я. Цялушэцкі*

ТАК БЫВАЕ...

ХІТРЫ РАЗВОД

Судовая зала. Настрой прыгнятаючы. Пажылы мужчына, а з'яўляецца ім Р. Слакоўскі, даказвае, што жонка яго пасля 20-гадовага сужыцця стала сябе дрэнна весці. Пачала цікавіцца іншымі мужчынамі, стала нязносная у хаце, і таму ён не жадае далей з ёю жыць і патрабуе разводу.

Жонка Слакоўскага, прыгожая, 40-гадовая дама таксама дамагаецца разводу і прыводзіць шмат аргументаў, якія цалкам знішчаюць яго як мужа, як чалавека, як бацьку траіх, ужо дарастаючых дзяцей.

— Ён п'яніца праклятая, хатні авантурнік, нахал, цёгаецца з агіднымі бабамі, не дае грошай на вопратку і ежу для дзяцей. Яна хоча пазбыцца яго з хаты, тым больш, што ад даўжэйшага ўжо часу ён не з'яўляецца яе мужам. Два разы суд дарэмна прабаваў памірыць Слакоўскіх, каб утрымаць сям'ю, каб сямейны іх разлад не пакрыўдзіў дзяцей-школьнікаў. Але за кожным разам Слакоўскія прадстаўлялі супраць сябе ўсё новыя і новыя доказы, перад якімі суд быў бяссільны і даў развод.

Як даведаліся суседзі, што Слакоўскія разводзяцца, сколькі было гутаркі, каментарыяў, але найбольш здзіўлення. — Яны ж так згодна жылі, так згодна будавалі сабе вілу ў Беластоку, якую так выцацкалі, што аж зайздрасць брала многіх, што хапае ім на гэта грошай. І тут раптам развод. Яшчэ большае было здзіўленне суседзяў пасля атрымання Слакоўскімі разводу. Ні адно з іх не падало ў суд з просьбай аб падзеле маёмасці, ды ні адно з іх і не пакідала супольнага дома. Тыя, якія ўсё жыццё свае абгаворваюць людзей, затрымоўвалі дзяцей Слакоўскіх і выпытвалі аб адносінах паміж сабою бацькоў. Даведаліся, што маці прыступіла да спулдзельні і што будуецца для яе «уласнасцёвы» аднасямейны сучасны домік. З-за спецыфічнай сямейнай сітуацыі Слакоўскія дабіліся права першынства будовы доміка. І домік ужо пабудаваны. Перайшлі ў яго жыць не толькі жонка з дзяцьмі, але і сам пан Слакоўскі. У сваю вілу прынялі яны кватарантаў, ад якіх штомесяц атрымоўваюць па некалькі тысяч злотых. А развод, развод з хітрасці быў патрэбны ім для таго, каб ашукаць улады, бо інакш не дазволілі б яны Слакоўскім мець два шыкарныя дамы і аб пабудове «уласнасцёвага» доміка не было б нават гутаркі, таму што многія людзі жывуць яшчэ ў вельмі цяжкіх жыллёвых умовах. Вось што робіць хітрасць і грошы.

Міхась Хмялеўскі

БЕЛАРУСКІ ТЭАТР



Марыя Захарэвіч

У невялікай вёсцы, што на беразе аднаго з цудоўных Нарачанскіх азёр вырасла Марыся Захарэвіч. Пасляваенная вёска жыла цяжка. Бацькі занятыя з раніцы да вечару не многа ўвагі ўдзялялі дачцы. Яна гадзінамі разглядала сінь азёр, хадзіла па навакольных лясах і шукала адказы на тысячы пытанняў.

Яшчэ падсвядома, інтуітыўна Марыся шукала, у чым сіла прыгожага. Яна працягвала шукаць адказы на свае пытанні і ў інстытуце, і ў тэатры, і на шумлівых вуліцах Мінска.

Гавораць, каб многа ведаць, трэба многа перажыць. Перажыванняў, вядома, не заплануеш. Але на долю Марысі іх выпала нямала. Не вельмі цікавымі аказаліся першыя ролі, не так, як хацелася, складалася асабістае жыццё, а тут яшчэ нешчаслівы выпадак.

Калі Марыся Захарэвіч стала ўжо актрысай тэатра імя Янкі Купалы, здарылася бяда: цяжка захварэў бацька. Марыся паехала да яго і не даехала: аўтамабільная катастрофа. Пяць пераломаў, цалкавітая нерухомасць. Доўгія месяцы ў ложку, доўгія месяцы трывог і роздумаў.

Марыся ўспомніла, як яна трапіла ў тэатральны. Бацькі марылі, каб яна паступіла «ў самы галоўны інстытут рэспублікі» — універсітэт, і яна, выконваючы іх волю, накіравалася ў Мінск. Але па дарозе раздумала. Зрэшты, ёй даўно ўжо не давалі спакою словы настаўніка нямецкай мовы — кіраўніка школьнай мастацкай самадзейнасці: «Ты павінна стаць актрысай, павінна, павінна!..»

Было боязна адной у чужым горадзе, але дакументы яна ўсё ж аднесла ў тэатральны. Адзіноцтва прайшло хутка. Побач аказаліся таварышы, сябры, настаўнікі.

Лежачы ў бальніцы, яна ўспамінала тых, хто памагаў ёй шукаць, хто ўмацоўваў яе веру ў прыгожае. Яна адчувала ў сябе патрэбнасць зноў выйсці на сцэну, загаварыць з людзьмі на ўвесь голас.

Марысю лячылі добрыя лекары, але, напэўна, не меншую ролю ў яе выздараўленні адыграла гарачае жаданне вярнуцца да любімай справы...

Час ідзе хутка. Ужо маленькі сын стаў вялікім, у школу пайшоў. Ужо мама пераехала ў Мінск, цяпер ёсць каму за сынам глядзець. А то цэлы дзень у тэатры — раніцай рэпетыцыі, вечарам спектаклі... Ужо сыграла яна Людмілу ў п'есе Л. Зорына «Сябры і гады» і Галену ў спектаклі Шэкспіра «Канец — справе вянец». Але ўсё яшчэ яна чакала.

Калі тэатр прыняў да пастаноўкі інсцэніроўку рамана І. Мележа «Людзі на балоце», Марыся Захарэвіч атрымала ролю Ганны — цікавую, вялікую, цэнтральную. Але... яна другая выканаўца гэтай ролі, а першай была Ліля Давідовіч — таксама маладая актрыса, сакурсніца па інстытуце. І ўсё-такі Марыся ўзялася за працу, не думаючы аб гэтым. Ёй вельмі хацелася сыграць Ганну. Лёс гэтай беларускай дзяўчыны, якая шукала і знайшла свой шлях у жыцці, быў здзіўляюча блізкі і зразумелы актрысе. Яна сыграла па-свойму.

Гэтай працы Марысі былі прысвечаны спецыяльныя рэцэнзіі ў газетах. Аб актрысе загаварылі, як аб цікавым вялікім драматычным таленце.

Пайшлі наступныя ўдачы. Наступіла пара сталасці. Ужо М. Захарэвіч многа ведае, але, напэўна, не ўсё. І ў гэтым шчасце актрысы.

Яна па-ранейшаму шукае.

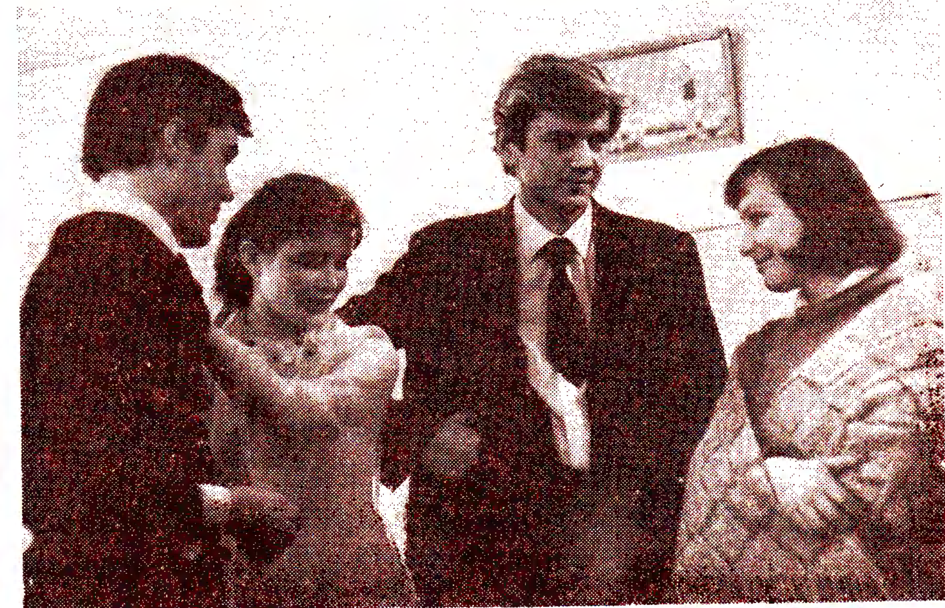
Іраіда Пісьменная



Заслужаная артыстка БССР Марыя Захарэвіч.



Марыя Захарэвіч у ролі Лізы ў спектаклі В. Розава «Традыцыйны збор».



Марыя Захарэвіч (справа) сярод маладых акцёраў Беларускага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы.

КУТОК ГАСПАДЫНІ

ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

КНЭДЛІ

КНЭДЛІ З БУЛЬБЫ

Прапорцыя на чатыры асобы: 1/2 кг бульбы, лыжачка маргарыну, 1 цэлае яечка, 1 жаўток, крыху цёртага жоўтага сыра, соль, перац, мука, крыху мускатнага арэха.

На кнэдлі трэба выбіраць бульбу мучыстую, больш-менш аднолькавай велічыні. Памыць яе і зварыць у лупінах у гарачай пасоленай вадзе. Бульбу абабраць, яшчэ гарачую прапусціць праз мясарубку, дадаць соль, перац, цёрты мускатны арэх і сыр, тлушч, яечка і жаўток. Дакладна вымяшаць, выкладаць на стальніцу, пасыпаную мукой, дадаць мукі столькі, каб складала яна 1/3 колькасці бульбы, замясіць цеста. Зрабіць не вельмі тоўсты валік з цеста, наразаць яго кавалкамі шырынёю ў 2—3 см. Кнэдлі класці ў гарачую, крыху падсоленую ваду і варыць ад моманту, калі вада закіпіць, мінут 15.

Такія кнэдлі можна падаваць з маслам: тады трэба вымяшаць іх з растопленым маслам, палажыць на патэльні, абсыпаць цёртым сырам і запячы ў духоўцы на працягу 15—20 мінут.

Можна падаваць бульбяныя кнэдлі і з таматным соусам. Тады кладзем іх на патэльню, змазаную тлушчам, паліваем густым таматным соусам, пасыпаем зверху цёртай булкай, змешанай з цёртым сырам і запякаем у духоўцы.

Падаюць гэткія кнэдлі і з кменам. Адразу ж як толькі кнэдлі зварацца, іх абсмажваюць у тлушчы, мачаюць у сцертым сыры, змешаным з кменам і ўстаўляюць на 5 мінут у вельмі гарачую духоўку. Такія кнэдлі можна падаць з салатам з кіслай капусты.

КНЭДЛІ З СЕЛЕРАЎ

3 ababраныя невялікія селеры зварыць у лупінах, ababраць і прапусціць праз машынку разам з 10-ццю зваранымі і ababранымі бульбінамі. Да атрыманай масы дадаць 2 яечкі, соль і каля шклянкі мукі, так каб цеста было даволі густое. На стальніцы, пасыпанай мукой, раскатаць валік, разразаць яго на роўныя невялікія кавалкі, фармаваць у руках шарыкі і класці ў гарачы тлушч. Смажыць прыблізна так, як пончыкі. Падаваць з салатам з чырвонай капусты.

ЧЭШСКІЯ КНЭДЛІ

На гэтыя кнэдлі трэба ўзяць наступныя прадукты: 10 дэкаў сала, 1 цыбуліну, 10 дэкаў нятлустай каўбасы, 1 белы батон, соль, перац, каля 13 дэкаў мукі, 2 яечкі і паўшклянкі малака.

Дробна нарэзанае сала растапіць, дадаць нарэзаную дробна булку і цыбуліну, усё разам крыху падсмажыць. Пасля гэтага дадаць вельмі дробна нарэзаную каўбасу, муку, яечкі і малако, вымяшаць лыжкай атрыманае цеста і пакінуць яго так на 10 мінут. Пасля фармаваць круглыя кнэдлі і варыць у гарачай пасоленай вадзе. Падаюць такія кнэдлі да гародніны ці салатаў, а таксама да супоў.

Гаспадыня



ЯЎГЕН БЕРАЗНЯК

"Я" — "ГОЛАС"

МАЁР ВІХР РАСКАЗВАЕ ПРА СЯБЕ І СВАЮ РАЗВЕДКУ

ДАНЯСЕННІ ПРАЎДЗІВАГА, МОЛНІІ

Былы камандуючы фронтам «Паўночная Украіна» генерал-фельдмаршал Модэль пераведзен на Заходні фронт. На яго месца прызначан начальнік штаба фронту генерал Гарпер. Начальнік І-га аддзела — падпалкоўнік Стэфанус. Начальнік контрразведкі — маёр Гамер'ер. Начальнік аператыўнага аддзела — палкоўнік генштаба Ксаландэр. Штаб расквatараван у Кракаве, вуліца Пілсудскага, вугал алеі Міцкевіча. Завербаваны работнікі ваеннай контрразведкі фронту Курт Отман (мянушка — Праўдзівы), рускі — Комахаў Уладзімір (мянушка — Молнія). Даныя ў далейшым будуць перапраўляцца Гразой. Граза сустракаецца з імі. Голас мае перапіску. Ёсць падставы іх даным верыць. Голас, Груша».

Данясенні, якія паступалі ад Гразы, Музыканта, поўнасцю пацвярджалі дакладнасць інфармацыі гітлераўскага контрразведчыка (адсюль і мянушка Праўдзівы).

«24.ІІ. Паўлаву. На № 29. Праўдзівы, Молнія. Работнікі контрразведкі немцаў. Праўдзівы дапамог Комару ўцячы з-пад арышту. Комар далажыла мне, што яны вельмі занепакоены лёсам пасля вайны і гатовы зрабіць усё, што трэба, для сваёй рэабілітацыі. Я напісаў ім пісьмо і даручыў Гразе весці перагаворы з імі. Скончылася тым, што яны далі згоду працаваць. Цяпер мы атрымліваем ад іх інфармацыю, па меры магчымасці пераправяраем даныя. Яны просяць мяне ў выпадку ўцёкаў немцаў, каб я забраў іх да сябе, Голас».

Неадкладна прыйшоў адказ Цэнтра.

«Голасу. Запатрабуйце ад работнікаў КРА сумленнай работы на нас, што абумоўлівае дараванне. Няхай складуць спісы ўсіх вядомых ім агентаў гестапа. Паўлаў».

Праўдзівы цэлы тыдзень працаваў над спісамі. Шэраг агентаў нам і нашым польскім сябрам удалося знішчыць напярэдадні вызвалення Кракава. У студзені — маі 1945 года нашы чэкісты і супрацоўнікі польскай контрразведкі абясшкодзілі вялікую групу шпіёнаў, дыверсантаў. Спісы, так добра і сумленна складзеныя Праўдзівым, і тут спатрэбіліся.

Цяпер у гітлераўскім абверы, у адным з яго падраздзяленняў, у нас былі пастаянныя вочы і вушы.

Падраздзяленне Праўдзівага знаходзілася ў Кшэшавіцы, але абслугоўвала Ценчынск, Рыбне, Чарніхуў, Пшэткавіцэ і падпарадкоўвалася непасрэдна свайму ўпраўленню ў Кракаве. Праўдзівы, як гэта было з Ольгай, дапытваў арыштаваных, а часам сам вёў следства.

Отман выдатна выконваў новыя заданні. Ад яго мы атрымлівалі каштоўную інфармацыю.

1 лістапада мы перадалі Цэнтру:

«Данясенне Праўдзівага. У верасні ў Кракаве арыштаван радыст Кнашкецкі, цяпер дае Цэнтру дэзу. У раёне Кракава пеленгацыя шукае рацыю, якой перададзены звесткі аб асабовым саставе штаба паўночна-украінскага фронту. Шыфр гэтай станцыі расшыфраван КРА».

На другі дзень я атрамаў маланку Цэнтра:

«Голасу. Удакладніце прозвішча арыштаванага ў Кракаве радыста, падрабязнасці арышту. Прыкметы радыста. Паўлаў».

Праўдзівы выканаў і гэта заданне. Дэза зламанага Кнашкецкага ўжо не магла нікога дэзінфармаваць.

МЫ СТАНОВІМСЯ САМАСТОЙНЫМІ

У ноч на 19 кастрычніка мы пайшлі ад Тадэка. Нельга было больш злоўжываць гасціннасцю польскіх сяброў, падвяргаць іх пастаяннай рызыцы. Немцы, ганяючыся за нашай рацыяй, маглі ў любы момант засячы размяшчэнне атрада.

У трох-чатырох кіламетрах ад Казлуўкі чакаем груз з Цэнтра. Для самастойных дзеянняў патрэбны людзі, зброя. Мы размясціліся ў трох доміках, размешчаных на схіле гары, ля самага ўзлеску.

20 кастрычніка на досвітку мяне разбудзіў вартавы. Далажыў, што набліжаецца група ўзброеных людзей. Мы падрыхтаваліся да нечаканай сустрэчы. Шчыльны туман доўга не даваў магчымасці разгледзець людзей. Спачатку мы пачулі хрыплае дыханне, кашаль, падобны на брэх і толькі на адлегласці шасці-сямі метраў убачылі на старых пілотках зорачкі, чырвоныя стужкі. Да нас прыбылі ўзброеныя польскімі вінтоўкамі, трафейнымі аўтаматамі — «вальтэрамі» байцы і афіцэры Чырвонай Арміі, ваеннапалонныя, якія ўцяклі з нямецкіх лагераў смерці.

Я загадаў накарміць людзей, размясціць на адпачынак. Запрасіў у сваю зямлянку старшага групы — Яўсея Блізнякова.

Я склаў запытанні на Блізнякова і двух лётчыкаў: яны сцвярджалі, што выкінуліся з палаючых самалётаў, прабіраюцца да сваіх.

Паслаў радыёграму:

«27.10. Паўлаву. Створана баявая разведгрупа. 22 чалавекі. Рускія, большасць

ТРЫБУНА чытачоў

ДОБРАЯ І БЕСКАРЫСНАЯ ПРАЦА

26 лютага г.г. у пасёлку «Тысячагоддзя» ў Беластоку адбыўся ўрачысты сход армоўцаў, прысвечаны 30 гадавіне ППР і 26 гадавіне ОРМО.

У грамадскай працы асабліва вылучаюцца Тэрэса Окштэль, Генрык Дземідок, Аляксандр Меснікові́ч і інш.

На сходзе таксама быў падкрэслены вялікі ўклад тутэйшых армоўцаў у забеспячэнне парадку.

У часе ўрачыстасці найбольш заслужаныя армоўцы атрымалі медалі «Заслужаны дзеяч ОРМО». Між іншым, такім медалем узнагароджаны Міхал Баравік, які мае вялікія заслугі ў арганізацыі мясцовай пляцоўкі ОРМО. Ён і цяпер ёю апякуецца. Пляцоўка наша ў спаборніцтве працы здабыла пераходны кубак старшыні Прэзідыума гарадской рады за 1971 год. *Васіль Петручук*

Кансультацыя ЮРЫСТА

Пытанне: Ці можна дабівацца праз суд звароту падарункаў, якія даюцца ў часе заручын, калі бакі не ўзялі шлюбу?

Адказ: Закон, які цяпер абавязвае, не прадбачыць абавязку звароту падарункаў, якія маладыя людзі даюць сабе ў часе заручын, або якія даюць сабе нарачоныя. Закон наогул гэтай справай не займаецца. На практыцы суды вырашаюць гэтыя справы на аснове правіл, якія абавязваюць пры дараванні. Паводле гэтых правіл, той, хто атрымаў падараваны прадмет, становіцца яго ўласнікам і ў асноўным той, хто падарыў, не мае права патрабаваць звароту падоранага прадмету. Ён можа адклікаць дараванне і патрабаваць звароту прадмету толькі ў выпадку, калі абдараны акажацца ярка няўдзячным. Гэта адносіцца таксама да нарачоных.



Мой адказ

Выкраіўшы ўрэшце час,
На заклік даю адказ
Знаёмаму хлапчуку
Мікалаю Краўчуку.
Парнасік — хлапчук таксама,
Яму «Ніва» — родна мама,
Радзіла яго ў сарочцы,
Вымыла ў дубовай бочцы,
Гадавала, узрасціла,
У літсуполку замясціла
(Нашу літсуполку — нам —
«Ніўві» сталым чытачам),
Знаем мы яго натуру,
Любіць ён літаратуру,
Любіць прозу, перш-на-перш,
Любіць эпіграмы, верш,
Казкі, прыказкі, дасціпы,
Не пасквілі і без «ліпы»,
Ад усёй душы тварыць,
Жыццём дзеяцельным жыць.
То яго заклік да нас.
На тым кропка...

Дзядзька Квас

ваеннапалонных, два лётчыкі, якія прызямліліся ў час катастрофы ў пачатку кастрычніка. Акрамя агентурнай разведкі, пачынаем здабычу «языкоў». Голас, Груша».

Ноччу Ольга прынесла расшыфраваны адказ Цэнтра: «Баявую групу для разведданых выкарыстоўваць можна і неабходна, але трэба ўлічыць, што атрымліваць даныя аб праціўніку павінны галоўным чынам агентурным шляхам. Прапанавалася быць асцярожнымі і падрабязна далажыць пра лётчыкаў».

Мы выканалі загад Цэнтра. Неўзабаве прыйшло пацвярджэнне: усе паказанні Блізнякова і лётчыкаў пацвярджаюцца.

У наступныя дні я пазнаёміўся і з усімі астатнімі байцамі групы Блізнякова.

... «Голас» стаў інтэрнацыянальным: рускія, украінцы, беларусы, палякі, башкіры.

Сабраўшы байцоў, я зачытаў загад аб залічэнні ўсіх у баявую разведдыверсійную групу. З першых дзён Ольга, Груша, хлопцы з групы Паўліка пасябравалі з навічкамі. Міцька і Ясей Блізнякоў былі выдатнымі падрыўнікамі, майстрамі дыверсій. Абдула стаў у нас Сашам і неўзабаве ўсіх пакарыў кулінарнымі здольнасцямі. Ён і застаўся шэфам кухні.

Так мы ператварыліся ў своеасаблівы гібрыд — баявую адзінку агентурна-разведвальнага і дыверсійнага характару.

(Працяг будзе)

ГАРЦЭРСКІ МАСКАРАД

19 лютага г.г. у падставовай школе ў Пашкоўшчыне (Бельскі павет) адбыўся гарцэрскі баль-маскарад. У часе забавы было шмат конкурсаў: хто найпрыгажэй станцуе вальс або заспявае песню і г.д. Пераможцы атрымалі добрыя ўзнагароды. У песнях асабліва вызначаліся дзве гарцэркі, вучаніца VI класа Раіса Кабрынец і вучаніца V класа Люцына Андраюк. Сярод касцюмных мадэляў асабліва падабалася вясёлая група «цыганак», хоць не бракавала і іншых дасціпных убораў. Была там і вясна, і кракавянка, і марак, і чыганачнік. Моладзь гуляла добра. Яна ўдзячная сваёй пані, Веры Рыжык, якая арганізавала гэтае мілае мерапрыемства. **Р. О.**

Яшчэ раз у Махнатым

БЫЛО «ДОБРА», СТАЛА ЯШЧЭ «ЛЕПШ»

Нядаўна ў Старым Корніне быў ліквідаваны з вядомых амаль усім прычын фельчарскі пункт. Цяпер стала найгорш тым сялянам, якія вельмі часта карысталіся яго паслугамі. Частка вымушана ездзіць за парадай у Чыжы, частка ў Дубічы Царкоўныя. Найгорш тым маткам, у якіх ёсць дзеці ўзростам да аднаго года жыцця. Ім часцей за ўсіх патрэбна медычная дапамога.

Таму сярод махначоў вельмі часта можна пачуць нараканні, што няма чым дабрацца да Чыжоў і што лепш і зручней было б, каб фельчарскі пункт перанеслі ў Гайнаўку.

Алеся Махнатае



Дарагое Сэрцайка!

Жыву на вёсцы, працую светліцовай. Паўгода таму назад у нас была арганізавана ўрачыстасць. Вядома, амаль не бывае ўрачыстасцей без танцаў. Гучная забава працягвалася цэлую ноч. На гэтай забаве я і пазнаёмілася са Сташкам. Ён прыстойны хлапец. Мне спадабаўся з першага погляду, але... А вось адно «але», якое мяне хвалюе, а часта нават прыходзіць у галаву думка, каб увогуле не сустрэць больш Сташка. Мы пасябравалі, ён часта прыязджае ў маю вёску, наведвае мяне. Лічым — сябе, як гавораць, нарачонымі. За паўгода часу я добра пазнала Сташка. Аказалася, што Сташэк вельмі высока носіць галаву, бо ён мае сярэднюю адукацыю, бо ён прыстойны, бо... бо... і г.д.

Але гэта яшчэ не ўсё. Часта мы бывалі са Сташкам у горадзе ў кавярні, рэстаране, на сяброўскіх сустрэчах. І мне, дарагое Сэрцайка, не раз было сорамна за яго, хоць Сташэк гаворыць, што я не маю рацыі. Што я не сучасная, традыцыйная. А гэта ўсё адносіцца да фінансавых спраў. Будучы ў кавярні, ці дзенебудзь, я заўсёды сваімі грашыма плачу не толькі за сябе, але часта і за Сташка. Ды нават тады, калі трэба заплаціць толькі за «малую чорную». Мне не раз было сорамна, калі з намі былі мае сяброўкі і сябры, якія ўважаюць нас за нарачоных. Нават было няраз так, што хлопцы плацілі за дзяўчат насяброўску, ды і за мяне таксама, а Сташэк толькі за сябе. Часта мае таксама звычку «пазыч», бо ж калі пазычае, дык, значыць, не мае пры сабе грошай, а тады сябры, або нарачоная «залажаць».

Аднойчы я звярнула яму ўвагу на гэта, але ён сказаў, што ён сароміцца плаціць за мяне, бо я магу абразіцца на яго за гэта, бо ж сучасныя дзяўчаты плацяць самі за сябе. Не ведаю толькі, чаму ён умее браць ад іншых!

Што ты скажаш на гэта, Сэрцайка, чыя тут рацыя, бо я далей так не магу. Не ўяўляю каб мець такога мужа.

Лілька

Лілька! Ды што тут я маю да выяснення, ты сама ўжо ў пісьме адказала на сваё пытанне: Сташэк не чалавек сучасны (бо ж не ў гэтым заключаецца сучаснасць), а проста, як кажуць, скнэра, а да таго нетактоўны, мужчына без «гесту». Бо вядома, што дзяўчаты плацяць за сябе, але бываюць выпадкі, калі мужчына хоча быць (і павінен!) м у ж ч ы н а й. Падзяляю тваю думку — уяўляю сабе як добрага мужа а ш ч а д н а г а, але не ўяўляю скнэры. А апошняе слова належыць да цябе.

Сэрцайка

БАСЕЙНЫ

У лесе паблізу вёскі Еленка (Гайнаўскі павет) нядаўна былі выкапаны два басейны, якія будуць служыць звярам у якасці вадапою, а таксама ў супрацьпажарных мэтах. Адзначым, што ўрочышча, у якім выкапаны басейны, яшчэ не так даўно было ўласнасцю сялян і былі тут толькі зараснікі. Калі прыпіла камасацыя, надлясніцтва замяніла сялянам гэтае месца на другое, больш зручнае. Басейны капалі машынамі. Яны злучаны з рэчкай Арлянкай.

М. Панфілюк

«Беларуская песня — 72»

ПАВЯТОВЫ АГЛЯД У ГАРАДКУ

27.II.1972 г. у пачатковай школе імя братоў партызанаў М. і А. Храноўскіх у Гарадку адбыўся павятовы агляд XI міжшкольнага конкурсу беларускай песні.

Пасля праслухання выступленняў паасобных удзельнікаў камісія (Язэп Бараноўскі — старшыня, Мікалай Грыгарук і Сцяпан Копа — члены) пастанавіла вызначыць на цэнтральны агляд наступных вучняў падставовых школ: Лідзію Лісоўскую з Гарадка, Марыю Прышчэпка з Баброўнікаў, Язэпа Усціноўіча з Падазеран (салісты), Альжбету Дылько і Галіну Языкаў з Гарадка, Міраславу Сяменчык і Галіну Буйко з Зуброў (дуэты), Анну Захарчук, Аліну Пшэсмыцкую і Галіну Языкаў з Гарадка, А. Грыка, Л. Грыка і І. Салавей з Вейкаў (тэрцэты), А. Грыка, Л. Грыка, А. Грыка, І. Салавей з Вейкаў (квартэт). Агульнаадукацыйны ліцэй з Міхалова будуць прадстаўляць Наталля Савіцкая (сола) і Наталля Савіцкая і Вера Кузьміцкая (дуэт).

Усе ўдзельнікі агляду атрымалі каштоўныя ўзнагароды.

Анна Захарчук
Гарадок



Будынак сельскагаспадарчай школы ў Дубінах Гайнаўскага павету. *Фота: Я. Цялушэцкі*

БЕЛАСТОЧЧЫНА — ЗАЎСЁДЫ БЛІЗКАЯ

Калі прымусіць час сказаць «Бывай, Беласточчына», вялікі боль кранае наша сэрца. Шкада нам пакідаць знаёмыя сцежкі, лясы, лугі з рознакаляровымі кветкамі, шумлівыя бярозы.

Многа беларусаў, асабліва моладзь, якая прагявае вучобу, пакідае родную старонку. На Гайнаўшчыне я жыла 19 гадоў. Думала, што калі на нейкі час трэба будзе пакінуць сваіх людзей, я буду адзінокая.

Памылілася.

«Беластоцкі кут» можна знайсці таксама ў другіх раёнах Польшчы. Сцвярджаю з уласнага вопыту. У Варшаве я яшчэ надоўга таму, што я толькі на першым курсе. Многа ёсць тут студэнтаў у вышэйшых навучальных установах. Мы — беластаччане, ствараем адну дружную сям'ю. Нашым, можна сказаць, гімнам з'яўляецца песня «Беласточчына». Традыцыйных фальклорных песень беларускага народа, якія яшчэ карысталіся папулярнасцю сярод нашых дзядоў і бацькоў, можна кожную нядзелю паслухаць у беларускім клубе, які існуе пры БГКТ. Хаця памяшканне невялікае, аднак тут так прытульна і прыемна, што сапраўды — як у мамы. Хто дома не ўмеў спяваць многіх песень, тут навучыцца. Калі хто даўно не чытаў «Нівы» (асабліва дзяўчаты «Сэрцайка»), усё можа пачытаць. Ёсць таксама невялікая бібліятэка, для зацікаўленых заўсёды даступная. Клуб мае свой аркестр, які ў кожную нядзелю іграе танцавальныя мелодыі.

Пасля заканчэння ліцэя мае мары збыліся, шчасце ўсміхнулася, і я апынулася ў студэнцкім асяроддзі. Шчыра прызнацца, у той час мне не хапала аптымізму. Я ніколі не забуду слоў майго настаўніка беларускай мовы мгр В. Сакоўскага, які гаварыў нам: «Хто хоча дабіцца свайго — даб'ецца».

Сябры з астатніх класаў тэхнікумаў і ліцэяў! Не палохайцеся ўступных экзаменаў у вузы — веды пераломяць усё.

Мы, беластаччане, будзем вас чакаць на Сенаторскай — на танцах і тады супольна заспяваем «Люблю я край, старонку гэту».

Усяго найлепшага ад сяброўкі *Валі Петручук*



Вера Шапель, Коматаўцы. Вы абвінавачваеце нас, што прытрымліваемся «адстаных» нормаў, пішучы «Коматаўцы», а не, як вы прапануеце, «Хамантоўцы». Пішам так, як называюць гэту вёску яе жыхары. На нашу думку, такі падыход да гэтага пытання найбольш правільны.

О. С., Барок. На жаль, вы так неразборліва напісалі, што мы не маглі «расшыфраваць» вашага лісту.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Hajducy kpt. Angela" (rumuński), 28—29.III. „Żyrafa w oknie" (czeski), 30—31.III. „Rzeczypospolita babska" (polski), 1—2.IV.

Нараўка

„Pierścień księżnej Anny" (polski), „Unkas — ostatni Mohikanin" (rumuński), 28.III.—2.IV.

Нарва

„Nad jeziorem" (radz.), 28.III. —2.IV.

Чыжы

„Rezydent wywiadu" (radz.), 28.III—2.IV.

Дубічы Царкоўныя

„Na torze czeka morderca" (czeski), „Południk zero" (polski), 28.III.—2.IV.

Арэшкава

„Niezawodni przyjaciele" (rumuński), „Lokis" (polski), 28.III. —2.IV.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Jankes" (szwedzki), „Krwawa bajka" (jugosł.), 28.III.—2.IV.

Орля

„Motodrama (polski), „Pogoń za Adamem" (polski), 28.III.—2.IV.

Райск

„Jankes" (szwedzki), „Krwawa bajka" (jugosł.), 29.III—2.IV.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Kłopoty z miłością" (NRD), „Dziewczyna" (węgierski), 28.III. —2.IV.

Шудзялава

„Niewolnicy" (USA), „Zdarzenie" (jugosł.), 28.III.—2.IV.

Янаў

„Hajducy kpt. Angela" (rumuński), 28.III.—2.IV.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Język zwierząt" (radz.), 28.III. —29.III. „Cena strachu" (franc.), 30—31.III. „Perła w koronie" (polski), 1—2.IV.

Мельнік

„Na Rusi" (radz.), 28—29.III. „Film o miłości" (węgierski), 30—31.III. „Cyrk straceńców" (USA), 1—2.IV.

Мілейчыцы

„Za frontem" (radz.), 28.III.—29.III. „Polowanie na mężczyznę" (franc.), 30—31.III. „Topkapi" (czeski), 1—2.IV.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Okruchy życia" (franc.), „Milion lat przed naszą erą" (ang.), 29.III.—2.IV.

Новы Двор

„Effi Briest" (NRD), „Oczami przyjaciół" (polski), 29.III.—2.IV.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wrzystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7523 T-3

Модная гутарка

— Прывітанне, даражэнькая Маргарыта!
— Ужо два тыдні, як я перастала быць ёю. Маргарыты выйшлі з моды.
— Хто ж ты цяпер такая?
— Марго. А як цябе зараз клічуць?
— Як заўсёды, Ірына.
— У апошні час такіх імён не носяць. Буду клікаць цябе Ірэн.
— Згодна. Што ў цябе новага?
— Віншуй мяне, Ірэн, я выйшла замуж.
— Зноў?!!
— Зараз здзіўленне не ў модзе. Выйшла і ўсё. Ужо трэці дзень.
— Удала?
— Не зусім.
— П'е?
— Горш. Голіцца. А цяпер у модзе барада. Да таго ж, у яго на галаве чупрына. Шыкарная чупрына.
— А гэта дрэнна?
— Вельмі. У апошні час нават паэты абыходзяцца без чупрыны. Усе набылі сабе лысіны.
— А ў жанчын, якія прычоскі ў модзе?
— Ніякіх прычосак! Толькі космы.
— А які колер валасоў?
— Яшчэ тыдні паўтара будуць у модзе рыжыя. А потым, кажуць, пяройдуць на аранжавы.
— А вочы?
— Што вочы?
— Якога колеру?
— Без колеру. Трэба вакол вачэй наляпіць шмат фарбаў, каб колер вачэй быў зусім не бачны.
— Ох... — дзя... куй!..
— Ты кашляеш, Ірэн?
— Так, крыху.
— Зараз такі кашаль не ў модзе. Кашляй гучней, па-сучаснаму. Падыдзі да ўрача...
— Была.
— Трэба звярнуцца да самага моднага. І патрабаваць, каб ён табе прапісаў самыя модныя лекі. Але не такія, каб пацець. Помні, пацець зараз не модна.
— Ой, Марго, як усё гэта цяжка!
— Нічога не зробіш. Хочаш быць прывабнай — модніча́й.

Г. Рыклін

— *Паверце! Гэта сапраўдны пажар, пакіньце залу!*

НІЎКА

Талавалошка

Драўляны куб памаляваны з усіх бакоў на зялёны колер, а затым распілаваны ўздоўж і ўпоперак на 27 кубікаў. Акрэсліце, колькі кубікаў акажацца непамаляванымі, колькі кубікаў будзе памалявана толькі з аднаго боку, колькі іх акажацца памаляванымі з двух бакоў, у колькіх кубікаў будуць памаляваны тры бакі.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

У ШКОЛЕ

Настаўнік: «Утвары будучы час ад слова пазяхаць!»
Вучань: «Я сплю, ты спіш, ён спіць, мы спім...»

ФРАНЦЫЯ

Жан заходзіць да гандляра сабакамі, выбірае самага лепшага, плаціць і, ужо збіраючыся выходзіць, пытае:
— Вы павінны ведаць, сабакі гэтай пароды верныя гаспадару?
— Яшчэ б мне не ведаць, — адказвае гандляр. — Я гэтага сабаку прадаю ўжо трэці раз.

Гумар з барадою

ПАН І ПАРАБАК

Увесну, якраз у самае разводдзе, парабак украў у пана каня. Склікаў пан усіх сялян, каб судзіць парабка ўсім сялом, бо да суддзі не мог трапіць — дарогі не было.
Выбралі сяляне старшым на судзе аднаго беднага мужыка. Вось і пачаў ён суд. Звяртаецца да парабка:
— Скажы, Сцяпан, толькі праўду, ты ўкраў каня?..
— Ну, я...
— А скажы, зневажаў цябе пан ці не? Праўду толькі...
— Што за пытанне? Амаль штодня.
— А як карміў цябе пан? — пытаецца мужык.
— Дрэнна, вельмі дрэнна, — адказаў парабак.
— А колькі гадоў ты ў пана працаваў?
— Больш дзесяці.
— А добра ён табе плаціў?
— Толькі харчы даваў.
Тут мужык падняўся і сказаў, звяртаючыся да сялян:
— Грамадзяне-сяляне, калі парабак украдзе яшчэ збрую з возам, дык усё роўна поўнасцю ён не разлічыцца з панам.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Галіны Тарасевіч, вучаніцы шостага класа пачатковай школы, змяшчаем рускую народную песню:

Ой полна, полна коробушка

«Ой, полна, полна коробушка,
Есть и ситцы, и парча.
Пожалей, моя зазнобушка,
Молодецкого плеча!

Выди, выди в рожь высокую, —
Там до ночки погожу,
А завижу черноокую —
Все товары разложу.

Цены сам платил не малые —
Не торгуйся, не скупись!
Подставляй-ка губы алые,
Ближе к милому садись!»

Вот и пала ночь туманная,
Ждёт удалый молодец.
Чу, идёт! — пришла желанная,
Продаёт товар купец.

Катя бережно торгуется,
Всё боится передать;
Парень с девицей целуется,
Просит цены набавлять.

Знает только ночь глубокая,
Как поладили они.
Распрямись ты, рожь высокая,
Тайну свято сохрани!

— *Таварыш дырэктар, па якіх пытаннях мы маглі б крытыкаваць вас у прафсаюзнай справаздачы?..*

ЧАРАЎНІК

Хваліўся адзін хлапец, што супраць яго быццам ніводная дзяўчына не выстаіць.
— Дык як жа гэта? — пытаюць яго.
— А так: стане, прыгледзіцца, плюне ды далей ідзе.

ПАКАЗАЎ

— Янка, чаму Міхасёк плача? Што ты яму зрабіў?
— Нічога, мама. Я толькі паказаў, як ён павінен быў з'есці сваё пірожнае, не замазаўшыся.

— *Пара на лёд, штрафны час дайно закончыўся.*

НАВОШТА

На вакзале вісіць гадзіннік. Падыходзіць мужчына, дастае з кішэні аловак, запісную кніжку і запісвае гадзіну.
— Навошта? — здзіўляецца нейкі цікавы пасажыр.
— Ды ў мяне няма гадзінніка, а мяне ўвесь час пытаюць, якая гадзіна.

ПРАВІЛА

— У мяне такое правіла: я ніколі не пазычаю сваім сябрам. Ад гэтага церпіць сяброўства.
— У такім выпадку вы смела можаце пазычыць мне пару соцень злотых: мы з вамі ніколі не былі сябрамі.

ХВАРОБА

Да доктара прыходзіць жанчына і скардзіцца:
— Мой муж псіхічнахворы. Я магу гаварыць цэлымі гадзінамі, а калі спытаю ў яго, пра што ішла гаворка, дык высвятляецца, што ён наогул мяне не слухаў.
— О, дарагая, гэта не хвароба, а талент!

Каламбуры

НЕШЧАСЛІВЫ МЯДЗВЕДЗЬ

Пытае ў бяроз, у ліп,
Чаму ў бяду, не ў мёд, уліп.

МАДЭРН

Калі накруціць разбяры,
То паспрабуй ты, разбяры.

ВЯСНОЙ

Ну што ж, і мне прыйшоў
капец! —
Прамовіў бульбіне капец.

ПЕРАВАГА

Пяро маленькае, а лоўка
Заўжды пацельвала з алоўка.

ПАРАДА ПАЧЫНАЮЧАМУ РЫБАЛОВУ

У сетку трапяць акуні —
Ты у раку іх акуні.
А затрапечуцца ліні —
Тады вады на іх ліні.

ПАДНАЧАЛЕНЫ

Ён знаў: яго святая справа
Прысесці злева, а не справа.

Язэп Тачыла

Курёзы

КАМЕДЫЯНТЫ

Больш як 570 дырэктараў буйных прадпрыемстваў краін «Агульнага рынку» папрасілі адзін французскі вылічальны цэнтр, які займаецца падагульненнем сацыялагічных апытанняў, стварыць «камп'ютэр-партрэт сярэднята еўрапейскага шэфа фірмы». Вылічальнік, між іншым, выдаў: «Усе гэтыя паны робяць уражанне абаяльных і нават мяккасардэчных людзей». У другім месцы гаворыцца: «Як правіла, кожны з іх мае надрэнны акторскі талент».

СУПЕРМАН

Суддзя Хабард прад'явіў Фрэду Оуну з Мічыгана абвінавачанне з чатырох пунктаў:
1. Оун апляціў кошт заручальнага пярсцёнка для сваёй чацвёртай жонкі незабяспечаным чэкам;
2. Оун «забыўся» развесціся з трэцяй жонкай, а да таго — з другой.
3. Оун украў машыну першай жонкі, каб паехаць рэгістраваць шлюб з чацвёртай;
4. Наогул Оун не Фрэд, а Джэмс — яго брат.

ВАЖКІ ДОВАД

Якія каманды першымі правядуць футбольны матч на Месяцы? Кіраўніцтва тургэцкага клуба «Гюнес спорт» не сумняваецца, што адной з іх будзе каманда клуба. А як жа інакш? На іх нацыянальным флагу намаляван паўмесяц, на эмблеме клуба нават два, г.зн. поўны Месяц. Што і гаварыць, довад важкі...

РЭКОРД

Своеасаблівы рэкорд належыць амерыканскай газеце Нью-Йорк таймс». Кожны нядзельны выпуск гэтай газеты складаецца з 568 старонак і важыць каля 2 кілаграмаў. Пераважная частка старонак занята рэкламай.

Смяе нам!

Прамахнуўся: трапіў туды, куды цэліў.